

מדינת ישראל

ועדה ממשלתית לבחינת מדיניות הענישה

יום חמישי, כ"ד בניסן התשע"ד, 24.4.14

נוכחים:

השופטת (בדימוס) דליה דורנר – יו"ר הוועדה
פרופ' אורן גזל-אייל – מרכז הוועדה (אוניברסיטת חיפה)
פרופ' מרדכי קרמניצר – המכון הישראלי לדמוקרטיה
עו"ד ענת אסיף גיל – ייעוץ וחקיקה (פלילי), משרד המשפטים
עו"ד ד"ר חגית לרנאו – הסנגוריה הציבורית, משרד המשפטים
ד"ר חיים ויסמונסקי – פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
עו"ד רז נזרי – משנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי), משרד המשפטים
אסף וסרצוג – אגף התקציבים, משרד האוצר
איציק אברהם – רמ"ד חקירות, משטרת ישראל
עו"ד גונדר עפרה קלינגר – ראש אגף האסיר, שירות בתי הסוהר
גנ"מ לאה קלינר – הממונה על עבודות שירות, שירות בתי הסוהר
פרופ' אפרת שהם – האגודה הישראלית לקרימינולוגיה
חנן סידור – מזכיר הוועדה

ישיבת הוועדה

היו"ר השופט דליה דורנר: אני מקווה, אני בטוחה, שזו תהיה הישיבה האחרונה שלנו. הגיע הזמן לסכם דברים. קיבלתם את ההמלצות, הערתם את ההערות, יש התדיינות לעניין זה או אחר, אנחנו נעמיק בדברים ונעשה גם הצבעה כדי לראות מה קורה. ההנחה שלנו היא שאם אין הערות ואז אין אי הסכמה, שיש ההסכמה. כך ייכתב הדוח ויובא לחתימתכם. אז זו הזדמנות לומר מה אתם לא רוצים או כן רוצים, זו ההזדמנות, כי צריך לגמור את זה. אמנם זה היה נחמד מאוד, אבל לכל דבר נחמד יש סוף.

ועוד דבר טכני, היו חילופים פרסונליים, אז בחלק מהחילופים הממשלה אישרה, אבל נשאר עוד בפרקליטות, במשטרה, חילופים שעוד לא אושרו. אני אמרתי בהתחלה שנפנה ליועץ המשפטי לממשלה, אבל אחרי שהוא יעשה הרבה ישיבות, אז יש לנו הצעה יותר פרקטית, לפנות שוב פעם לממשלה לקבל את האישור שלה, ואז אפשר לחסוך ליועץ שלנו הרבה עבודה.

רז נזרי: אבל כל הצעת בממשלה עוברת דרך ה - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: זה לא עסקי. נראה מה יותר מהר.

אורן גזל-אייל: נפתח, בגלל שכולנו קצרים בזמן, בשם ותפקיד.
(הצגת נוכחות).

היו"ר השופט דליה דורנר: וצריך לברך את חיים שהוא נעשה ד"ר.

אורן גזל-אייל: אנחנו מדברים על ההמלצה בנושא שחרור מוקדם לבתי מעבר. יש הערות נקודתיות, אני תיכף אעבור עליהן. יש את ההערה הכללית שמשרד המשפטים מבקש לכתוב דעת מיעוט, או אם אני מבין נכון, זה רז?

היו"ר השופט דליה דורנר: אם הוא יהיה מיעוט, אני לא יודעת.

אורן גזל-אייל: או רוב, יכול להיות. עמדה נוספת, השאלה אם אנחנו צריכים לדבר על העמדה הזאת או שפשוט נשאיר את זה ככה, הולכות להיות פה שתי עמדות ואין לנו יותר כל כך על מה - - -

ענת אסיף-גיל: רק שמתם לב שזו כבר לא העמדה ששלחנו במקור, שמשולבת בתוך הטקסט?

חנן סידור: הוספנו את זה. יש שם את העמדה הישנה וזו החדשה.

אורן גזל-אייל: אז על זה אני אעבור עכשיו במהירות.

רז נזרי: יש דברים שלא קיבלנו, יש דברים שלא עברו אלינו.

אורן גזל-אייל: לאורך השנתיים האחרונות? מה הכוונה?

ענת אסיף-גיל: כל הפרטים שלנו, כל הצבעה - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: הכול תמיד עובר.

אורן גזל-אייל: לא אמרתי - - - בזמן, לפני שנה וחצי.

ענת אסיף-גיל: אבל הנוסח סגור, אנחנו נראה לפני ש - - - ?

אורן גזל-אייל: בכל שלב. אני יכול להעביר לכם את מה שיש, יש שם תיקוני הגהה עוד לעשות, אבל - - -

רז נזרי: נשמח אם נוכל לראות נוסח סדור לפני - - -

אורן גזל-אייל: בטח, לפני שאנחנו עושים את ההגהות, בסדר.

רז נזרי: לפני שאנחנו חותמים.

אורן גזל-אייל: כן, בסדר. אבל אני מקווה שלא הולכים לפתוח מחדש את כל הפרקים הקודמים.

היו"ר השופט דליה דורנר: לא, מי שרוצה לפתוח את הפרקים הקודמים יצטרך לכתוב את הדוח בעצמו.

רז נזרי: לאור האיום אז אנחנו - - - לפני האיום הייתה לי מחשבה, אבל הרמתי ידיים.

היו"ר השופט דליה דורנר: ראיתי שאתה שוקל.

אורן גזל-אייל: נעשה את זה מהר.

היו"ר השופט דליה דורנר: אתם יודעים שאני מלכתחילה התניתי תנאי שאני לא מסכימה לעמוד בראש הוועדה, אלא אם מקסימום יהיו 5. ואז בני בגין, הייתי אז באמריקה, כל יום שלח לי מייל בסוף אמר, 'כאשר אבדנו אבדנו', הגענו ל-14.

אורן גזל-אייל: עמוד 5, משרד המשפטים אומר לא לכתוב את העובדה שהייתה ירידה בשיעור ההחלטות, אז בסדר, לא לכתוב את זה פעמיים אני מבין, לא לכתוב בכלל שהייתה ירידה?

ענת אסיף-גיל: לא, המשפט הזה, כי הוא פעם שנייה פה.

אורן גזל-אייל: אבל מחקת אותו גם למעלה, מחקת אותו פעמיים.

רז נזרי: אני חשבתי שנדבר גם על דברים עקרוניים יותר, שתי הסוגיות של בתי המעבר ובתי השירות - - -

אורן גזל-אייל: אני מוכן לדלג על ההערות הפרטניות ולעשות את זה בהתכתבות איתכם. זה עדיף.

רז נזרי: זה נראה לי יותר, גם - - - ב-14 אנשים, אפילו בפחות, ש - - -

אורן גזל-אייל: בסדר גמור, אני מקבל. אז את ההערות הפרטניות - - - אבל אולי ההערה שמשרד האוצר ביקש להוסיף בעניין רש"א?

חנן סידור: בטעות כתוב משרד המשפטים, זה משרד האוצר.

אורן גזל-אייל: בעמוד 13. יש תוספות פחות חשובות, אבל החשובה היא זאת שמשרד האוצר מבקש להוסיף 'מאחר שפתרון הבעיה המפורטת לעיל', זאת אומרת הבעיה אם זה רש"א או לא, 'הינו תנאי הכרחי לקידום כל הנוגע לסוגיית המשאבים'. עמוד 13 בחלק שמסומן למעלה, המשפט האחרון.

חנן סידור: כתוב בטעות משרד המשפטים, זה משרד האוצר.

אורן גזל-אייל: ההערה בפשטות, שלא יעשו שום מהלך עם ועדות השחרורים עד שסוגיית רש"א לא תיפתר. אם אני מבין נכון את העמדה של משרד האוצר עכשיו.

אסף וסרצוג: לא מדויק. הכוונה הייתה, אני אקרא את זה עוד פעם, להיזכר, ברשותכם, אבל מטרת ההערה הייתה פשוט לבוא ולומר, לפני שאנחנו מכריעים את בעיית המשאבים צריך קודם כל להכריע את עניין הזהות. זה הרעיון, זה מה שדיברנו, רש"א או משרד הרווחה. הייתה פה סוגיה בנושא ה - - -

רז נזרי: מה שהוועדה באה ואומרת שזה צריך להיות ברש"א, שהיא גם מתקצבת.

אסף וסרצוג: זה בדיוק העניין, שחלק מהדיון פה וחלק ממה שעולה גם מהדוח באופן כללי, שהבעיה היא לא הבעיה התקציבית. יש פה אמירה, שאנחנו גם הסכמנו לה וזה היה בשיתוף עם אורן ובשיתוף עם הוועדה, שאומרת שצריכים להינתן יותר משאבים בנושא השיקום.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אבל אתה אומר לא לתת את המשאבים לרש"א במצב הקיים, צריך לעשות - - -

אסף וסרצוג: הרעיון הוא, אפילו אם נעמיק את זה טיפה יותר, יש כרגע מחלוקת מקצועית והמחלוקת המקצועית הזאת צריכה להיפתר, בין רש"א לבין משרד הרווחה לבין משרד האוצר.

ענת אסיף-גיל: אבל אני חושבת שזו אמירה מאוד חשובה של הוועדה, שצריך לפתור את המחלוקת הזאת - - -

רז נזרי: להבנתי מאוד חשוב להבהיר שצריך יותר תקציבים ויותר משאבים להקשרים של הרווחה ושיקום. אתה בא ואומר, 'בסדר, רק אל תגידו לי אם זה יילך לרש"א או לרווחה'. לדעתי אנחנו יכולים לא להגיד לו.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אני לא חושבת שאנחנו יכולים להיכנס - - -

אורן גזל-אייל: אין ויכוח, אבל מה שהם מבקשים זה משהו אחר.

אסף וסרצוג: זה גם מה שסיכמנו באותו - - -

אורן גזל-אייל: מוסכם, אבל מה שעכשיו הוספת - - - מוסכם שאמרנו לא נגיד אם זה רש"א או משרד הרווחה. בוועדה זה הוסכם פה על כולם וזה בסדר, אבל מה שעכשיו הוספת זה שכל ההמלצות האלה, לגבי חיזוק הגורם השיקומי לשיקום אסירים, הגורם שמטפל בשיקום אסירים, מותנות בכך שהבעיה המנהלית הזאת תיפתר. זה לא נראה לי רעיון טוב.

עפרה קלינגר: מה שאומר שזה לא יקרה לעולם.

אסף וסרצוג: למה?

עפרה קלינגר: ככה, כי זה לא יקרה - - -

אורן גזל-אייל: הוועדה לא צריכה להגיד את זה.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אני מסכימה איתך, ועדות לא אומרות דברים כאלה. גם ככה מה שאומרות לא מקיימים, אבל דברים כאלה זה - - -

אסף וסרצוג: אני יכול לדבר על - - - אבל מה שחשוב שישתמע, וזה דרך אגב מה שהגענו אליו בסיכום, ודרך אגב, עפרה, זה לא מדויק, כי כבר היום יש תקציבים נוספים שמועברים לשיקום דרך משרד הרווחה. אני לא נכנס פה לאינטריגות - - -

עפרה קלינגר: אני יודעת. תאמין לי, כל מה שקורה ברש"א אני יודעת, לרבות זה שהם לא מתפקדים גם עכשיו.

אסף וסרצוג: אז אם את יודעת אז מה שאת אומרת עכשיו, שזה לא יקרה לעולם, הוא לא נכון, כי זה קורה דה פקטו בשטח. אבל מה שלי חשוב להבהיר, שהסוגיה המקצועית חייבת להיפתר בטרם זה.

היו"ר השופטת דליה דורנר: זה אפשר לכתוב וזה גם כתוב.

אסף וסרצוג: הבעיה היחידה היום של רש"א היא לא הבעיה התקציבית.

אורן גזל-אייל: עזוב, לא ניכנס לוויכוח הזה.

אסף וסרצוג: אפשר לדבר על הנוסח, אין לי בעיה שנעשה את זה בהתכתבות.

אורן גזל-אייל: נעשה בהתכתבות את הנוסח, כי המשפט הזה נראה לי די עלול לרוקן את הכול מתוכן, אבל נעשה את זה בהתכתבות.

אפרת שהם: גם באמת הסכמנו שלא נכנסים לסוגיה הזו, כי אני בזמנו חשבתי שאולי אנחנו כן יכולים לעזור ולהיכנס לתוכה, אבל זו הסכמה שלא - - -

אסף וסרצוג: לא, אבל אם אנחנו לא נכנסים לסוגיה, אז אנחנו צריכים להשאיר את זה לגורמים המקצועיים לפתור. או שאנחנו עושים פה דיונים - - -

רז נזרי: לא, אבל להשאיר לגורמים המקצועיים לפתור לאיפה זה יילך, אבל אמירה של ועדה שהולכת לממשלה, שבאה ואומרת אנחנו חושבים שמשרד האוצר, לצורך העניין הממשלה, משרד האוצר יגיד 'אנחנו לא רוצים לתת תקציב, אנחנו רוצים - - -

אסף וסרצוג: לא, רז, יש פה אמירה ברורה - - -

רז נזרי: הרווחה יגידו 'בשביל זה איקס תקציב', הוועדה אומרת, 'אין - - -

אסף וסרצוג: יש פה אמירה מאוד ברורה, 'יש לדאוג לכך שהגוף המופקד על שיקום אסירים יקבל משאבים שייתנו מענה הולם לכל אותם ליקויים', וכן הלאה וכן הלאה. זה גם הוזכר למעשה בפרק הרקע וזה משתמע מכך, אנחנו רק באים ואומרים שאנחנו מסכימים לעובדה שצריכים לתת משאבים הולמים - - -

רז נזרי: זה עניין ניסוחי, אורן, אפשר פשוט - - -

אורן גזל-אייל: רבותיי, בואו נעצור פה.

חגית לרנאו: יש לי הערה על החלק הזה, יכול להיות שהיא לא דורשת עצירה, אבל בתיאור של הבעייתיות של רש"א החלק השני מתייחס למשקמים פרטיים והוא מתאר אותם, את הבעייתיות של משקמים פרטיים כאילו כחלק מהבעייתיות של רש"א וגם מתאר אותם - - - אני לא הייתי חותמת על מה שכתוב כאן על משקמים פרטיים, אני חושבת שזה הרבה יותר מורכב.

מה שאני מציעה זה לקחת את הפסקה הזאת שישנה היום בכותרת 'משקמים פרטיים', להכניס אותה בסוף החלק, כי כל הסיפור של משקמים פרטיים זה מן פתרון כזה לוואקום של רש"א. הוא פתרון לא אידיאלי, פתרון בעייתי, מצד שני יש בו הרבה מאוד דברים מאוד חיוביים, כי הוא עדיף מכלום, ויש משהו שהוא גם מערבב את הסיפור של רש"א עם הסיפור של המשקמים הפרטיים וגם מבחינת הנוסח לא אכפת לי - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: אני מציעה, תכתבי נוסח שאת רוצה אותו והם יראו אם אפשר לשלב אותו, זה לא עקרוני.

חגית לרנאו: מבחינת הנוסח זה קצת צבוע אידיאולוגית, כי מה שנאמר כאן זה כאילו התפיסה של רש"א והמשקמים הפרטיים וזה בעייתי.

אורן גזל-אייל: אם הכוונה לעדן את המסר, אז נכתב על זה.

חגית לרנאו: אוקיי.

אורן גזל-אייל: ועכשיו, רז, לשאלה המרכזית בעצם שאתם רציתם. אני רק רוצה לעדכן קצת את הפריימינג, כי יש פה אנשים שהיו והלכו.

חגית לרנאו: רגע, עוד הערה קודם, וזה דווקא בעקבות ההערה של משרד המשפטים. יש כאן כמה המלצות, יש נקודה שכשמשרד המשפטים ביקש למחוק בטקסט את ההערה שאומרת שיש ירידה דרמטית באסירים משוחררים, אז הוא אומר שבכלל לא דנו בזה. אני חשבתי גם מקודם ואני חוזרת ואומרת שאני חושבת שגם עכשיו, שאתם המלצות צריכה להיות, לא שהוועדה הזאת תבדוק, אלא שבכל זאת יבדקו מה השתנה בדפוסי ההחלטות של ועדות שחרורים, שמפסיקות לראות את התפקיד שלהן כוועדות שצריכות לתמוך בהליכי שיקום ושחרור, אלא רואות את התפקיד שלהן יותר ויותר כעוצרות אסירים מלהשתחרר, ולבוא ולהגיד משהו גם מהותי, לבוא ולהגיד שהירידה הזאת היא משהו שצריך לחשוב עליו. זו לא הייתה הכוונה של חוק שחרור על תנאי, זה חלק של הפרשנות של חוק שחרור על תנאי ואנחנו נמצאים היום במצב בו רק 15% מהאסירים משתחררים שחרור מוקדם זה בעייתי. זה בעייתי לא רק בגלל רש"א.

אורן גזל-אייל: חגית, כשרציתי להגיב להערה הפרטנית של משרד המשפטים ולא למחוק אותה, כי אמרו 'בואו לא נתעסק עם הנוסח', עכשיו את מכוונת את זה בדיוק לצד השני, זאת אומרת רז וענת אומרים שעצם זה שאתה מזכיר את זה כירידה זה סוג של ביקורת, את אומרת שצריכים לבקר - - -

חגית לרנאו: כן, לפחות להצביע - - -

אורן גזל-אייל: את אומרת שצריכים לבקר את זה בצורה יותר חריפה ואני אומר שאם אנחנו עכשיו ניכנס לזה עוד שלוש ישיבות רק על הנושא הזה. אני הייתי משאיר את הנוסח כמו שהוא ולא אכפת לי שבהתכתבות בינינו ננסה איזה שהוא נוסח, אבל זה יהיה נוסח של פשרה, כי על זה אנחנו לא הולכים עכשיו, לדעתי, לפתוח חזית חדשה. יכול להיות שזו המלצה נכונה, כמו עוד הרבה דברים שרצינו לעשות, אבל חייבים איפשהו לשים לזה סטופ, כי לא נגיע פה להסכמה על השאלה עד כמה אנחנו הולכים לבקר את ועדות השחרורים על כך ש - - -

חגית לרנאו: לא, אני לא חושבת שאנחנו צריכים לבקר, אנחנו צריכים להגיד, להצביע על זה, אני חושבת כהמלצה ולהגיד שיש ירידה גדולה מאוד. מראים כאן את כל החלק של המחקרים של - - - יש ירידה ויש מחקרים שמצביעים על זה, לא אנחנו כוועדה, אנחנו לא נפתח על זה דיונים, אבל לפחות שבמשרד המשפטים ייקחו את הדבר הזה ויבדקו, יבדקו את הסיבות לירידה, יבדקו אם יש צורך - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: משרד המשפטים מאוד מבסוט מזה, סליחה, אנחנו לא נפתור את הבעיה.

חגית לרנאו: לא יודעת אם זה משרד המשפטים, אני - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: אם הייתי באה כשופטת הייתי שומעת את שני הצדדים והייתי כותבת החלטה, יש להניח שאת היית זוכה אפילו, כי זה באמת מעורר בעיה, אבל אנחנו לא יושבים על זה. זה מעורר בעיה, מה קרה. ברור לגמרי, יש הרי גם שינויים בדרך הענישה, יש הרבה מאוד שינויים שחלו. זה שינה את מרכז הכובד והאם זה נכון או לא נכון. זו פרשנות שפעם תגיע לבית המשפט העליון, למה לנו לעסוק בזה? אנחנו רוצים להעביר כמה המלצות טובות, מוסכמות. אני מאוד מאוד רוצה את משרד המשפטים איתי, גם ככה אני לא יודעת עד כמה אנחנו נעביר משהו פה. לא כדאי.

חגית לרנאו: רק הערה אחרונה אחרונה, אבל באמת. מאז שכתבתם את הטקסט חלו שינויים מבחינת ההתייחסות לדוח פלמור, כי מה שקורה היום, יש מהלך מאוד חזק של הנהלת בתי המשפט שלמעשה כבר בדקו את זה - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: אני לא מבינה כלום, כי אתם צועקים. מה אמרת?

חגית לרנאו: אז אני אגיד, מאז שכתבתם את הטקסט חלו שינויים בהתייחסות לדוח פלמור. בעצם חלק מהדברים שנכתבים, כבר יש להם ממש פתרון שהולך ומתגבש וכדאי להתייחס לזה. אני יכולה להעביר נוסח, אבל כדאי שהדוח יהיה מעודכן.

רז נזרי: צריך להתייחס למעבר להנהלת בתי המשפט.

ענת אסיף-גיל: אבל זה כתוב - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: למה אתם מדברים ביחד? הוחלט להעביר את הסיפור הזה של הנהלת בתי המשפט.

עפרה קלינגר: זה בשלבים מעשיים של העברה.

חגית לרנאו: הם לקחו על זה אחריות, יש להם מזכירות מיוחדת לזה.

אורן גזל-אייל: חגית, על זה משרד המשפטים העיר ואין על זה מחלוקת.

היו"ר השופטת דליה דורנר: זה כבר תוקן, טוב. טוב, הוא יתקן את זה.

אורן גזל-אייל: עפרה, באמת, לא אכפת לי שתתנו לנו עוד הרחבה, אם אתם רוצים פה הרחבה, אני לא חושב שתהיה מחלוקת על הרחבה של מה שקורה - - -

עפרה קלינגר: זה לא עניין של הרחבה, יש לך פרק שלם שמדבר על חוסר היעילות של ועדת השחרורים, כאשר זה הדבר היחידי שבמהלך דיוני הוועדה ובלי קשר לדיוני הוועדה כנראה נפתר, ולכן אני חושבת שצריך איכשהו לקחת את זה - - -

אורן גזל-אייל: מה, למחוק את הפרק?

עפרה קלינגר: לא יודעת אם למחוק את הפרק, לומר שהייתה בעיה גדולה ושעכשיו יש צעדים מהותיים לפתרון שלה, כי כבר יש קטנים וכבר יש צעדים מאוד מעשיים לפתרון של הדבר הזה. מה זה יעשה? לפחות זה לוקח את זה ממני, שזה כבר דבר אחד מצוין שייעשה.

היו"ר השופטת דליה דורנר: זה רעיון מאה אחוז בסדר. זה שיהיה יותר בסדר, את זה נראה.

עפרה קלינגר: אני לא יודעת, אני מקווה מאוד שזה יהיה יותר בסדר.

אורן גזל-אייל: מכיוון שיושבת ראש הוועדה החליטה שזאת הישיבה האחרונה וכיוון שאין מחלוקת על מה קורה אלא יותר על מה אנחנו הולכים להמליץ, אז אני אקח את העמדה הזאת, אני אבקש עזרה גם מענת, ואנחנו ננסח את זה אחרת.

רז נזרי: נעבה את זה יותר, את ההתייחסות לזה שהמצב היום - - - כי זה באמת בתהליך מתקדם יחסית של - - -

אורן גזל-אייל: בסדר, נעבה את זה. זה לא כל כך שנוי במחלוקת, אז בסדר, אלה עובדות שצריכים אולי לתאר ואחרי זה נעביר את זה לכולם שתראו, אני לא חושב שיהיה על זה סיפור.

עכשיו השאלה המרכזית. מילת רקע קצרה, בעצם בני בגין, שיזם את הוועדה, יזם את זה בעקבות אותו דיון במכון לדמוקרטיה שבו נאמר, לי ואני חושב שגם לאחרים, שההבנה ששימוש עודף בכליאה הוא מסוכן ושאנחנו חושבים לחשוב על חלופות. הוועדה די אימצה את העמדה העקרונית הזאת כבר בישיבות הראשונות בפרקי המבוא, לכן חשבתי שההמלצה הזאת של בתי המעבר היא בערך ההמלצה הקונקרטית היחידה שעושה את העבודה בהקשר הזה, בהקשר של ליישם את המסקנות של פרק המבוא.

היו"ר השופטת דליה דורנר: ועדיין אני רוצה להוסיף, לא צריך לפחד כל כך. אנחנו בסך הכול מעמידים בפני המערכת המענישה והאוכפת עוד כלי, כמה יעשו בזה? כמו ועדות השחרורים. ועדות השחרורים זה כלי לשיקום, אבל הם רואים את עצמם אחרת, דעתי על זה? היום היא ממלאת פחות את תפקידה ואולי כך רוצה המחוקק. כשאנחנו ממליצים על העמדת כלים מטרטנו היא להפחית בכליאה, לתת למערכות האוכפות כלי נוסף לשיקום. יהיה להם מבחר, אם לא יימצאו אנשים מתאימים, זה שיקול דעת, הוועדה לא אומרת מתי, היא לא קובעת, אבל נותנת לגורמים המוסמכים כלי נוסף שישתמשו בו במקרים המתאימים. לא צריך כל כך לפחד מזה, לדעתי. אני מבינה את החשש, אבל לאור המצב הכללי של ריבוי כליאה, זה ברור לגמרי, ואנחנו יודעים שזה לא המצב האידיאלי, אז אולי זה לא כל כך רע שיהיה כלי נוסף. אפשר היה גם להתנגד לעבודות שירות, למשל. אני יכולה לתת לך ולכם הרבה יותר נימוקים, אין בעיה, אנחנו גם עורכי דין במקצוע הבסיסי שלנו, לכל דבר יש שתי פנים, השאלה היא איך אתה מאזן, לכן אני אומרת לפרקליטות לשקול את העמדה. אני מבינה את החשש שלכם, אבל כיוון שזה לא כלי הכרחי אלא כלי שבשיקול דעת, אפשרות נוספת, נראה איך יהיה. יכול להיות שבעוד שנה-שנתיים

יראו. בזמנו תיקנו את התקנות של המוסד לביטוח לאומי, לאפשר גם לגברים לצאת לחופשת לידה. לא יצאו לחופשת לידה, נו, אז מה לעשות? אז יכול להיות שלא יעשו שימוש בזה, אבל תבדקו את זה, אלה המילים שאני יכולה לומר. כמובן - - -

רז נזרי: אני אנסה רק להסביר ברשותכם, ברמה של הרחבת הכלים אני שותף לחלוטין, ברמה הקונספטואלית, לזה שלא צריך לפחד ולהרחיב כלים בכלל של המשפט הפלילי ואנחנו, כמשרד משפטים, גם בתקופה האחרונה הובלנו ומובילים מהלכים של הרחבת כלים משני כיוונים, גם בהקשר של צמצום כליאה וכו', וגם, אני תמיד אומר את זה, בתיוג נכון יותר של הדברים. כלומר לא כל דבר הוא פלילי, לא כל דבר צריך לשים את הכתם הפלילי, ותיקון 66, חוק הסדר מותנה שנמצא בשלבים בפרקליטות כבר התחיל, במשטרה אני מקווה שעוד מעט יתחיל, ואורן כמובן מכיר את זה, זה על בסיס עבודה של אורן, היא מבטאת את הקונספט הזה, גם אם זה עדיין לא נעשה בצורה שלמה שלא הכול צריך להיות פלילי ולא כל דבר צריך לתייג פלילי ואפשר לתת כלים אחרים.

אנחנו גם חושבים שחלק מההמלצות של הוועדה, בהקשר של הקצאת משאבים גם לחיזוק מערך ההוסטלים וגם לכל הנושא של ועדות שחרורים, הביא לידי כך שבפועל אכן תהיה פחות כליאה גם בשני שליש. זאת אומרת היום גם בשני שליש חלק מהאסירים שיכולים להשתחרר לא משתחררים בגלל שאין הוסטלים, בגלל שאין מקומות ראויים, בגלל שוועדות שחרורים, בצורה שהן פועלות, עם כל הוועדות שיש בהן והשיפור שיהיה, בין בדרך הזו או בדרך אחרת, השיפור כן יכול להביא לכלי נוסף ששייג את אותן תכניות שרוצים להשיג דרך ההמלצה הזאת.

מנגד אנחנו חושבים שההמלצה הזאת היא בכל זאת בעייתית כי בסופו של דבר יש עונש שנגזר על אדם, שני שליש זה עיקרון שקבוע בחקיקה ואפשר להוריד את השליש במקום שצריך, אם מאשרים שמעבר לשני שליש גם תהיה השנה הנוספת הזאת שבעצם זה לא יהיה בתוך הכלי הזה, עם באמת מעבר כזה או אחר, זה בכל זאת, גם עם התיקון ה-113 האחרון שנתן דגש לעקרון ההלימה, כאשר שופט בא וקובע איזה עונש ראוי מול עיניו הוא לא יודע עכשיו בשלב גזירת הדין מה יהיה בסופו של דבר, הוא לוקח בחשבון ששליש יכול להיות עכשיו גם מעבר לשליש עוד שנה. זאת אומרת זה יוצר דיספרופורציה בעונשים בצורה שלהבנתנו גם עלולה לפגוע בהרתעה של העונשים, גם עלולה לפגוע ביכולת לתת עונשים הולמים, ולכן חשבנו שאת המטרות האלה אפשר להשיג בדרכים אחרות ולא דרך הדבר הזה. זה ככה בתמצית על קצה המזלג.

אורן גזל-אייל: אני חייב להגיד כמה דברים. אל"ף, זה שזה עלול לפגוע בהרתעה, אין לנו בסיס לטענה הזאת וגם דיברנו, גם תיקון 113 בעצם מאוד מיעט במרכזיותה של ההרתעה כשיקול בחומרת העונש. לעניין ההלימה - - -

רז נזרי: מה זאת אומרת כשיקול לחומרת העונש? התחלנו לדבר על מצב שהעונש כבר נגזר.

אורן גזל-אייל: לא, חומרת העונש המרוצה, העונש שמרצים בסוף. אבל תיכף אני אגיד, אני לא חושב שמקלים פה בעונש כל כך הרבה. לעניין ההלימה, תיקון 113 מגדיר הגדרות לשופטים, הוא לאו דווקא מגדיר הגדרות למחוקק, מותר למחוקק כמובן להחליט שנגיד בסוף תקופת המאסר היא תקוצר כך או אחרת, בלי לפגוע בתיקון 113, אבל כמובן יותר מהותי, אין סתירה עם העקרונות של תיקון 113, כי גם תיקון 113 קובע שכאשר אפשר לשקם, כאשר יש סיכוי של ממש

לשיקום, ניתן לסטות מעקרון ההלימה. מה הבעיה? הבעיה היא שבתחילת - - - אנחנו מדברים על העקרונות של תיקון 113 ואיך אתם מיישמים אותם בשלב אחר בכלל של ההליך, בשלב השחרור המוקדם. עכשיו, העיקרון הזה, נכון שופט בתחילת תהליך לא יכול לדעת שהעונש לא מתאים לשיקום, יכול להיות שחומרת העבירה לא מצדיקה התחשבות מספקת בשיקום בשלב הזה, ולקראת סוף תקופת הכליאה שלו יכולים להסתכל על זה בפרספקטיבה אחרת, אבל זה לא סוטה מהעיקרון שהשיקום יכול להביא גם לסטייה מעקרון ההלימה גם בתחילת התהליך, בשלב גזירת הדין, וגם בסופו, לקראת תום תקופת הכלא.

רז נזרי: כאילו השופט נתן משקל מסוים לשיקום בתחילת התהליך.

אורן גזל-אייל: לא, הוא לא, אתה לא יודע - - -

רז נזרי: הוא יכול במקרים מסוימים.

אורן גזל-אייל: אבל אם הוא גזר עונש מאסר, ברוב המקרים הוא לא החליט להשתמש בסעיף שמאפשר סטייה לצרכי שיקום. נדיר שמשתמשים בסעיף הזה לצרכי שיקום לצורך קיצור עונש המאסר. ההיגיון של הסעיף הזה, הוא מדבר על כך שנמיר את עונש המאסר במשהו אחר. אנחנו מדברים על עונשים - - -

רז נזרי: לא, או שהשופט החליט שלא ראוי לתת משקל לשיקום ולכן נתן מאסר, השופט בתחילת הדרך, ואז מה? ואז גוף, לא השופט, אלא הוועדה, היא זו שתחליט אחרי זה - - - ?

היו"ר השופטת דליה דורנר: אני גם לא משחררת אותו, אני נותנת כלי אחר. תראה, הוא כבר קיבל את העונש, כבר כתבו בעיתונים וכולם ואחר כך באים החיים ונראה אם הוא מתאים, יכול להיות שיימצאו לא הרבה, יכול להיות שיימצאו אנשים מתאימים. אני לא רואה שום רע במתן כלי כזה, זה לא כתוב בתורה שני שליש שהתרגלת, אם לא היה שני שליש והיו באים לך עם הצעה עם שני שליש, גם היית אומר אוי אוי, מספיק שליש.

רז נזרי: אבל כן באו עם הצעה של חצי.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אני באה מהצבא - - -

רז נזרי: וחשבנו קצת אחרת, חשבנו שזה לא נכון - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: היה בצבא חצי. חיו עם זה יפה מאוד והכול היה בסדר.

עפרה קלינגר: אבל גם במערכת האזרחית היה חצי וזה לא תפס.

היו"ר השופטת דליה דורנר: הרעיון, עוד פעם, אנחנו לא נשב - - - לא, אני עוד פעם אומרת, צריך לזכור ותשקלו את זה, שלא מדובר על איזה שהוא דבר קטגורי, זאת אומרת שכולם ירצו חצי עונש, מה פתאום? אני אומרת שיהיו מקרים שזה יתאים.

רז נזרי: אוקיי, אבל למה רק שנה? לפי השיקול הזה למה רק שנה? אולי אפשר גם שנתיים? יהיה שנתיים וגם יהיה חצי.

עפרה קלינגר: אבל אתם שוכחים שהמאסרים קצרים בצורה קיצונית.

אורן גזל-אייל: דיברנו פעם על הרעיון של לא שנה, אלא - - -

עפרה קלינגר: אז מה, הם ייכנסו, אני אקלוט אותם ואז הם יישבו אצלי שבועיים ואז אני אעביר אותם לבית מעבר? אז שלא ייקלטו מהתחלה, תעשו חלופה.

אורן גזל-אייל: לא, מדברים על מאסרים ממושכים.

רז נזרי: אתה חייב להתייחס - - -

אורן גזל-אייל: רז, תן לי רק את ההערה האחרונה. גם אם אתה מתייחס לעקרון ההלימה וגם אם אתה חושב שאסור לפגוע בעקרון ההלימה למטרות שיקום במובן הזה, אנחנו לא פוגעים משמעותית בעקרון ההלימה. האדם הזה לא הולך הביתה, הוא הולך למתקן שהוא חייב לשהות בו כמעט כל הזמן.

עפרה קלינגר: אלא אם כן הוא עובד, אז הוא יוצא.

אורן גזל-אייל: לא, אבל חוזר לישון. הוא נמצא במסגרת - - - זה לא צו מבחן שצריך להתייבץ פעם בתקופה. הוא נמצא במסגרת מפוקחת 24 שעות ביממה, מסגרת תובענית לא אחת, בייחוד אם זה הליך שיקום, שהיא יכולה להיות תובענית יותר לפעמים מהכליאה, אז אני לא חושב שאנחנו פגענו כל כך קשה בעקרון ההלימה, לא משחררים אותו. זו המלצה כל כך מינורית בהתחשב ב - - -

עפרה קלינגר: - - - אז שיקום קיבל את הציון הכי טוב במובן של תרומתו להחזרת אסירים למוטב. כמה אסירים יש בשיקום בשב"ס? בודדים. למה? לנו יש מסגרות שיקום, יש במקום.

רז נזרי: הפרקליטות כמובן תצטרך - - - אבל אני רוצה להגיד לך, אורן, באופן שהצגת את הדברים בהתחלה לא בטוח שדייקת, כי אתה אמרת שכאילו מדובר בהמלצה היישומית היחידה שנועדה ליישם את המטרה של הפחתת כליאה. עכשיו אנחנו אומרים בדוח שלנו עוד הרבה דברים. זאת אומרת עבודות שירות שתיכף נגיע אליהן, כל האלטרנטיבות, של"צ, בית משפט קהילתי, אלה אלטרנטיבות - - -

חגית לרנאו: של"צ הורדנו, בית משפט קהילתי אנחנו נמליץ, אבל אנחנו - - -

רז נזרי: אנחנו מאוד תומכים בזה, אגב. אנחנו הולכים לקדם את זה בצורה ארצית - - -

חגית לרנאו: לא, בסדר, אבל אנחנו תופסים טרמפ על משהו שמישהו אחר עושה.

רז נזרי: זה לא משנה, אני לא מציג את הקרדיטים, אני מדבר פה עכשיו - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: זה לא הזמן.

רז נזרי: רק מילה אחת, זה דיון - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: רבותיי, אז כל אחד עומד בדעתו, צריך להחליט. צריך להחליט ואו שתהיה דעת רוב או שתהיה דעת מיעוט, יהיו שתי דעות.

רז נזרי: לא יודע מי דעת מיעוט פה, אבל יהיו שתי דעות. כרגע אנחנו הערנו את משרד המשפטים אבל גם השב"ס וגם - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: יהיו שתי דעות וכל אחד יכתוב: אני מסכים לדעה א', או מסכים עם דעה ב', ובא לציון גואל.

אורן גזל-אייל: טוב, אז אנחנו נעביר את הנוסח עם ההערות שלכם, עם הדעה הנוספת וכל אחד יגיד - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: דעה נוספת ותעשה את זה מסודר שאנשים שלא היו פה יוכלו להחליט מה הם רוצים.

אפרת שהם: אני לא יודעת מה זה דעת רוב או מיעוט, אנחנו יכולים לעשות הצבעה סביב הנושא של - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: אבל לא כולם פה.

אורן גזל-אייל: אני מציע שכל אחד יגיד למה הוא מצטרף.

היו"ר השופט דליה דורנר: למה - - - עם הוועדה הזאת, העצומה, אי אפשר לעשות ככה, לכן יהיו שתי דעות עם הערה שינא לשים לב לדבר זה יש דעות ותכתוב לאיזה דעה אתה מצטרף ואז בסוף נספור.

אורן גזל-אייל: בסופו של דבר זה לא כל כך משנה, הניסיון של ועדת גולדברג מראה שכשמשרד המשפטים לא מסכים להמלצות, אז הרבה שנים הם לא עשו דבר.

היו"ר השופט דליה דורנר: גם כשהוא מסכים זה - - -

רז נזרי: דיקטטורה משפטית.

אפרת שהם: לא, אבל לפחות קונספטואלית אני חייבת להגיד שאני מאוד מסכימה עם אורן, כי גם הנושא של ההרתעה וגם הנושא של המידתיות לא נפגעים ואולי ההיפך, באפשרות הזאת של בתי מעבר, אני עשיתי שינוי של 360 מעלות וכשקראתי את העמדות של משרד המשפטים השתכנעתי לגמרי, כי בסופו של דבר אנחנו יודעים באופן מאוד ברור שככל שתקופת הכליאה מתארכת הסיכוי לעבריינות חוזרת עולה, ועפרה מכירה מצוין את המחקר שלנו על שיקום קבוצתי. אז נכון ש - - -

עפרה קלינגר: אני דווקא חשבתי שסוף סוף עשיתם מחקר שתומך בנו.

אפרת שהם: בדיוק.

אורן גזל-אייל: למה פחות כליאה זה נגדכם? מה, אתם רוצים ש - - -

רז נזרי: היא מקבלת לפי ראש.

עפרה קלינגר: כל אמירה שנאמרת פה נגד היתרונות של הכליאה, כי יש לה יתרונות ברורים, היא נגדי.

אפרת שהם: עכשיו משהו בעדך, עפרה. המחקר שלנו מראה שהקונספט של פיקוח וההתייחסות לשיקום קבוצתי היא שונה מההתייחסות לאסיר באגף אחר. כשהוא יוצא לעבודה וכשהוא חוזר, מורידה באופן משמעותי ומובהק במחקר מאוד מוקפד את החזרה לעבריינות בתקופה של עד ארבע-חמש שנים, שזאת התקופה שנבדקה. זאת אומרת שהרעיון התיאורטי מאחורי בתי מעבר הוא מאוד נכון.

עפרה קלינגר: לא, ממש לא. ממש לא.

היו"ר השופטת דליה דורנר: סליחה, זה לא יילך ככה. אנחנו גם רוצים להגיע הביתה. הנושא הזה סוכם, יהיו שתי דעות וכל אחד יצטרף למה שהוא רוצה ובא לציון גואל. הנושא הבא.

חגית לרנאו: אני חייבת עוד הערה אחת, אני נורא מצטערת.

היו"ר השופטת דליה דורנר: לא - - -

חגית לרנאו: לא, אני כתבתי, אבל הוא ליד הנושא הזה, אני יודעת שהיא כמעט מצחיקה נוכח הסיכוי שהדבר הזה יעלה אבל יש לה ערך סימבולי מאוד מאוד גדול. בסעיף 3, כשמדובר על עלות יש שתי הערות, אחת של האוצר ואחת של - - - בסעיף 3, מה שהוא אמר בהתחלה, כעיקרון, וזה העיקרון שאני הבנתי שהוועדה - - - זה שתקציבים שיתפנו מהכליאה ישמשו לצורך בניית בתי המעבר, בין אם הם יהיו בניהול שב"ס ובין אם הם יהיו בניהול אחר - - -

עפרה קלינגר: מי ימומן בניהול שב"ס? בתי מעבר בניהול שב"ס?

חגית לרנאו: רגע, רגע, אחר כך בא משרד האוצר ואומר, תקציבים שיתפנו מהכליאה ישמשו לזה בין היתר ובא משרד המשפטים ואומר וגם לצורך סיוע לנפגעי עבירה. אני רוצה להעיר הערה כי היא הערה נורא נורא מהותית. כל הרעיון של הפניה מענישה לשיקום יכול לעבוד אם ישקיעו תקציבים בשיקום. אם יפסיקו להעניש והתקציבים שיתפנו יילכו לאלף ואחד דברים חשובים אחרים, כמו נפגעי עבירה וביטחון ושלוש וכל מיני דברים אחרים, אז מה שיקרה זה שמצד אחד יענישו פחות, מצד אחד ימשיכו לא לשקם ואז רמת העבריינות תעלה ואז יבואו ויגידו אוי אוי אוי חייבים להמשיך לכלוא אנשים. לכן, כתפיסה, וזה נורא חשוב, אני מבינה שזה כאן מובלע וכאילו אי אפשר זה, כתפיסה, ונורא חשוב שהיא תיאמר בדוח בצורה הכי ברורה, לא לכלוא אנשים זה צד אחד של המשוואה הזאת, חייבים להסיט את התקציבים לתקציבים של שיקום עבריינים, בין אם זה דרך רש"א, שב"ס, משרד הרווחה או כל דרך אחרת.

אסף וסרצוג: אני חייב להסכים פה עם חגית, ולהגיד עמדה שנייה. להגיד ל - - - נפגעי עבירה יש הרבה דברים שאפשר להגיד גם פה, להגיד שזה בין היתר גם יכול להיות מופנה לשיפוץ זה באמת - - -, אם זה מה שאנחנו מחפשים לעשות פה. להגיד גם סיוע לנפגעי עבירה, אלי"ף, אני לא בטוח שזה המקום הייעודי, אבל אני בטוח שאם תשאל כל משרד ממשלתי, הוא גם ישמח להוסיף פה 'וכן למשהו אחר', ולכן אני חושב שזה לא רלוונטי.

עפרה קלינגר: אם יורשה לי, אני אשמח להגיד לך שכל התחזיות על הורדת מצבת הכליאה באמצעים כאלה ואחרים של חלופות עד היום לא הורידו את מצבת הכליאה. אז לפני שאתם לוקחים כספים מהכליאה בואו תחשבו - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: בסדר, אנחנו עוברים לנושא הבא. גבירותי ורבותיי, צריך להתקדם. עבודות שירות.

אורן גזל-איל: עבודות שירות כחלופה למאסרים קצרים. תזכורת הפרקים הקודמים בדינאסטי, אנחנו העלינו את הרעיון של שלי"צ מוגבר, שלי"צ ענישתי, או כל השמות האחרים שרצו פה, כחלופה לעבודות שירות או כתוספת לעבודות שירות. בישיבה שבה הנושא עלה, אני כבר לא זוכר מי העלה את ההצעה, שבמקום לסבך את המערכת עם רעיונות חדשים נישאר עם עבודות השירות ופשוט נרחיב אותם, עלתה טענת הנגד מיד, הצפויה והמוצדקת גם לדעתי, שאם רק

נרחיב את היקף עבודות השירות זה רק יביא להרחבת רשת, אנשים שהיום מקבלים שישה חודשי עבודות שירות יקבלו תשעה חודשי עבודות שירות או שנה וזה לא יעשה שום דבר לצמצום הכליאה, או אם זה יעשה זה יעשה מעט לצמצום הכליאה. זו הייתה טענת הנגד. ואז עלה הרעיון, שוב באותה ישיבה, לעשות את זה ובמקביל לאפשר קיצור העונש כדי לצמצם את החשש שזה יוביל להרחבת רשת, דהיינו גם אם ייגזרו תשעה חודשים בחלק גדול מהמקרים הוא ירצה חצי שנה וזה יקטין את אותו חשש.

אני חייב להודות שכל הדיון התנהל פה, להבדיל מכל יתר הדברים שהייתה טיוטה, היה דיון, תיקנו ופה פתאום צץ רעיון חדש לגמרי במהלך הישיבה, כי רעיון כזה הוא תמיד יותר חשוד, כי לא תמיד חשבו עליו עד הסוף. רק אני אזכיר עוד נקודה בהמלצה הזאת, לפני שאני אתן לרז ולעפרה וללאה להגיב, אני מניח שאתם בעיקר רוצים להגיב, זה הנושא של מדינת ישראל כמי שמארכת עובדי שירות, הבקשה הזאת גם, נדמה לי שזה היה רעיון של אמי, עלה לראשונה, ושוב הציעו אותו פה, אני כבר לא זוכר מי באותה ישיבה, חלק כדי לפתור את הקושי בלמצוא מקומות תעסוקה לעובדי שירות.

עפרה קלינגר: אולי אני קודם? כי אתה לא מסכים עם - - - בסדר? שיהיה איזון. אז קודם כל אני צריכה להגיד שיש דבר אחד שאני מסכימה עם הוועדה סוף סוף והוא שאם המדינה תהיה מעסיק זה יעשה את החיים שלנו ושל עובדי השירות הרבה יותר פשוטים. הסיכוי שזה יקרה הוא אפסי, אבל אם הוועדה תמליץ אולי משהו יקשיב וזה באמת יקרה ולזה אני מאוד מסכימה.

לגבי הרחבת עבודות השירות, אני מרגישה שאנחנו לא כל כך הצלחנו פה בוועדה להבהיר את עמדתנו מפני שעבודות השירות, יש בהן קושי מאוד גדול בניהול שלהן וביכולת של העבריינים להחזיק מעמד בעבודה הזאת, גם במצב של ששת החודשים. יש באמת חשש, אם חושבים על זה, שאם תורחב התקופה תהיה הרחבת רשת, אני מזה לא דואגת, זה ממש לא אכפת לי, זה עניין של אנשים אחרים, אותי מה שמדאיג זה שגם היום, ואת זה ניסינו להבהיר פה בדיונים וכנראה נכשלנו נחרצות, מופנים לעבודות שירות אנשים שאינם מתאימים לעבודות שירות, בין אם בגלל העבר הפלילי המאוד מכביד שלהם, בין אם בגלל המעורבות שלהם במשפחות פשע, בין בגלל שהם עברייני מין, שהמעסיקים, ובטח ובטח המדינה לא תרצה להתקרב אליהם, believe me, קצת ניסיון יש לנו, ובין אם עברייני אלימות למיניהם. לכן הרחבת התקופה תהפוך, להבנתי, מכת מוות לעבודות שירות.

אולי לכם זה נראה שאתם מחזיקים היום שישה חודשים ומחר תחזיקו תשעה חודשים ומה אתם עושים מזה כזה סיפור? אז עבודות שירות, גם היום מתקשים מאוד לעשות את העבודה שלהם וכמו שאנחנו ניסינו להבהיר לכם פה, שישה חודשים זה לא שישה חודשים, זה לפעמים שנה ושישה חודשים ולפעמים יותר, והם לא מחזיקים מעמד, הם חיים במשפחות שלהם, המשפחות שלהם צריכות לפרנס אותם, כי הם לא יכולים להרוויח כסף והם יוצאים מהשישה חודשים האלה עם הלשון בחוץ. זאת אומרת זה אפילו לא עונש שהוא טוב לעבריינים.

אורן גזל-אייל: אז צריך לחזור לשל"צ המוגבר.

עפרה קלינגר: לא, אני לא חושבת שצריך לחזור לשל"צ המוגבר, אני חושבת שאולי אפשר לסייג את ההצעה הזאת ולהכניס לתוכה שני מרכיבים, המרכיב האחד זה שמישהו יבדוק אם

לאדם שרוצים לשלוח אותו לעבודות שירות יש איזה כישורי עבודה, זאת אומרת אם הוא אי פעם בחיים שלו קם בבוקר ועבד. כי אם זה לא קרה, הוא לא יחזיק אצלנו מעמד בעבודות שירות.

היו"ר השופט דליה דורנר: מישוהו בודק את זה, השופט מקבל חוות דעת.

עפרה קלינגר: השופט לא מקבל חוות דעת, השופט מקבל חוות דעת ממונה לגבי התאמה לעבודות שירות. תסתכלו רגע על החוק, אתם משפטנים לא פחות טובים ממני, שמגביל את הממונה על עבודות שירות מה הוא כן יכול להגיד ומה הוא לא יכול להגיד.

אורן גזל-אייל: זה אפשר לתקן.

עפרה קלינגר: למשל אם הוא חושב שהעברין לא מתאים לעונש - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: אין שום דבר, אין שום עבודה שמתאימה לו, הוא יכתוב.

עפרה קלינגר: לא, אז במצב החוקי היום הממונה לא יכול להגיד את זה. עלה באיזה שהוא הקשר שאם היו אומרים שיש איזה מגבלה של סוג העבר שלו, משהו שנותן איזה פרוגנוזה שהוא יכול להשתתף ב - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: חוות דעת על הקמה.

עפרה קלינגר: כן, חוות דעת על הקמה, אבל חוות דעת אמיתית, לא במה שהם מגבילים אותו.

אורן גזל-אייל: הבעיה שלך זה לא חוות הדעת, אלא כמה שופטים מקבלים את חוות הדעת.

עפרה קלינגר: לא, במה שמותר לי להגיד.

רז נזרי: זה אולי - - -

עפרה קלינגר: בשלב ב', אם היה מותר לי להגיד, אולי הם לא היו מקבלים את דעתי, שזה לא מפתיע אותי, אבל היום אפילו אסור לי להגיד. תסתכלו רגע - - -

רז נזרי: בהקשר הזה אני לא חולק עלייך. אני חלקתי על השב"ס בזה שאמרתי שלדעתי כן כדאי לחשוב על האופציה של הרחבת עבודות השירות לתשעה חודשים, בגלל השיקולים שאמרנו, אבל אני כן מסכים, לאור השיקולים הללו, שהשב"ס מעלה, כי בסוף הם עושים את זה ונמצאת פה עפרה שעושה את זה ולא, שאחראית על עבודות שירות, ואי אפשר להתעלם מהקשיים הללו, אז אני כן מסכים שאפשר להרחיב את זה בצורה כזאת שתיתן יותר ודאות שהאוכלוסייה שנכנסת לתוך המאגר הזה היא אוכלוסייה מתאימה שאכן היא תעשה את עבודות השירות. ואז במקביל להמלצה הזו אפשר להמליץ, צריך לראות את הסעיפים, על תיקון ה - - - אני לא יודע אם זה בחוק או בתקנות או בכללים, באופן כזה שיאפשר לחוות דעת ממונה שמועברת מהשב"ס לבית המשפט, להתייחס גם לנושאים הללו, כי לצורך העניין אינו דומה אדם שרגיל, הוא כל בוקר מתייצב בבית הספר בשמונה בבוקר וגומר בארבע את עבודתו, אז הוא יכול לעשות עבודות שירות משמונה עד ארבע בבית חולים במקום בבית הספר, לעומת זאת אדם שהוא כל חייו עבד בפיצוציה עד שתיים בלילה והתחילה את היום שלו בחמש בצהריים, משמרת ערב, וגם זה בעסק פרטי, אדם כזה יכול בהחלט להיות, זה השופט יחליט, ודאי שהשופט יחליט, למרות זאת אני

רוצה שהוא ייתן עבודות שירות. אבל בהחלט לו אני הייתי שופט, הייתי רוצה שבחוות הדעת הממונה שיתייחסו גם לעובדה הזו.

היו"ר השופטת דליה דורנר: זה מאוד הגיוני.

חגית לרנאו: ודאי שזה הגיוני, אני רק רוצה להעיר, שניזכר מה הביא לניסוח של החוק היום, כי היו ביקורות קשות על הממונה על עבודות שירות, בין היתר תחושה שהוא חוסם נגיד אנשים עם מוגבלויות באופן מהיר מדי ושהוא לא עושה - - - דברים שהשתנו, השתנו בעקבות השינוי בחקיקה - - -

עפרה קלינגר: לא, הם לא השתנו בעקבות השינוי בחקיקה.

חגית לרנאו: לא, הם השתנו בעקבות השינוי בחקיקה. לא, עפרה, יש היסטוריה - - -

אורן גזל-אייל: לא להתעצבן.

חגית לרנאו: אני לא מתעצבנת, יש היסטוריה של השינוי של החקיקה, שהייתה הרגשה שהממונה על עבודות שירות - - -

עפרה קלינגר: עד שאנחנו כבר עושים משהו טוב ונותנים מענה לאנשים עם מוגבלויות, אז זה בעקבות השינוי בחקיקה.

חגית לרנאו: לא, קודם כל אמרתי שהשתנו, אמרתי שזה היה על ביקורת שהייתה, הרי המחוקק לא - - -

לאה קלינר: הכי חזק זה השטח, יותר מכל חקיקה שקיימת. אני אתן ממש שני משפטים. אני רוצה לתת דוגמה חיה ממש מעכשיו. בשבוע הבא אנחנו מוזמנים לבית משפט בחיפה על אחד שאמרנו שאי אפשר לקבל אותו לעבודות שירות. מדובר על אחד קרוב ל-60, לא שומע, לא מדבר, 100% נכה עם בעיות נפשיות, לא עבד בחיים שלו, הוא אמר 'לא רוצה עבודות שירות', השופט אמר 'רוצה את הממונה להבין למה אי אפשר - - -

חגית לרנאו: למה הממונה על עבודות שירות הוציאה לו את החשק.

לאה קלינר: זה למשל צריך להיות. אני בעד, זה לא חקיקה, זו המדיניות שלנו, אנחנו רוצים לקבל את מקסימום המוגבלים - - -

חגית לרנאו: המדיניות שלכם הרבה שנים לא עשתה את המאמץ הזה. אני שמחה שהיא עושה את המאמץ הזה.

לאה קלינר: עד איפה? אני פה רוצה רק להראות מהתיאוריה איך זה עבר למעשה בפועל.

עפרה קלינגר: -----

רז נזרי: עפרה, אם אנחנו מציעים, אם הוועדה תציע, במקביל לתקן את החוק הזה, אלה סעיפים ש - - - 52, ב1, אותם סעיפים שאני קורא אותם, הם אכן מגבילים, אני מניח שזה קרה בעקבות מה שחגית תיארה קודם. אם אנחנו במקביל להמלצה של הארכת עבודות שירות לתשעה חודשים נציע לתקן את החוק באופנים האלה שיאפשרו יותר את הדברים האלה, זה יהיה מקובל עליכם?

עפרה קלינגר: אם יימצא איזה שהוא פתרון, צריך להימצא איזה שהוא פתרון לנושא הפרנסה של האנשים האלה. אני רוצה להזכיר לכם שבזמנו בחוק העונשין, נדמה לי שזה עוד היה, היו שני סוגי עבודה, הייתה עבודה שיש בצדה שכר מסוים, לא להגזים, והייתה עבודה ללא שכר. המדינה מעולם - - - אל תסתכל עליי במבט עקום, המדינה מעולם לא הפעילה את הרעיון של עבודה באיזה שהוא שכר. מעולם. אני יכולה להבין את זה, כי המדינה לא רוצה לשלם על כליאה, ומצד שני היא לא רוצה לשלם גם על זה שאנשים במסגרת.

רז נזרי: זה לא יותר זול, אגב?

עפרה קלינגר: אבל צריך לחשוב על זה.

רז נזרי: שכר מינימום.

עפרה קלינגר: אני לא - - - של עברייין, אבל הם לא יכולים לעמוד בזה.

אפרת שהם: 10,000 שקל בערך.

רז נזרי: 10,000 שקל לחודש? שכר מינימום יוצא יותר זול.

עפרה קלינגר: הם לא עומדים בזה. חבל, הם לא עומדים בזה. עכשיו מה קורה? התוצאה היא שהם מתחילים לזייף בעבודות שירות ואז אנחנו מחזירים אותם בהפסקה המנהלית ואז יש התקשקשות גדולה מול בתי המשפט אם כן ולא וכן ולא. אולי, אם כבר מדברים על לתקן את הכלי הזה, צריך למצוא איזה דרך שלפחות אלה שמתאימים יוכלו לשרוד בעבודה הזאת כל כך הרבה זמן, כי זה הרבה זמן

אורן גזל-אייל: שוב, אנחנו דיברנו על הנושא הזה - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: אני מרגישה שאנחנו חוזרים - - -

אורן גזל-אייל: דיברנו על הנושא הזה, הרי חלק מהרעיון היה להעביר לשירות המבחן, כי הם טענו שיש להם מערכת סיוע יותר משמעותית לאנשים שעובדים אצלם, כולל סיוע של רווחה. אתם אמרתם, אם זה כל העניין, לקבוע שלעבודות השירות יצורף גם ליווי סוציאלי, זה אפשר לעשות. זה היה חלק מהטענות שלכם כנגד הרעיון של של"צ מוגבר.

עפרה קלינגר: מה, אתה חושב שאני יכולה לפרנס אותם?

אורן גזל-אייל: מה היה הרעיון בהעברה לשל"צ? רעיון שאתם התנגדתם לו, וירדנו ממנו בעיקר בגלל זה. הרעיון היה ששם אפשר יהיה לפרוס את העבודות על יותר זמן, אפשר יהיה לקבוע שבחלקים מהיום, כשבסך הכול יישמרו, למשל לקבוע שיום עבודה זה שש שעות, אבל אפשר לעשות יום עבודה ביומיים ושירות המבחן רצה את זה, הוא אמר שהוא יכול לעמוד בזה.

עפרה קלינגר: תראה, גם בעבודות שירות, הכלל שקובע כמה שעות ביום חובה לעבוד הוא כלל חדש, הוא לא היה קודם. זאת אומרת עם עבודות שירות שהיתרון הגדול שלו זה שאפשר באמת למשוך אותו בחזרה, זאת אומרת אתה נותן לו איזה שהיא אפשרות ואם הוא לא מצדיק את האמון שאתה נותן בו אתה יכול באמת להחזיר אותו למקום שהוא כנראה צריך להיות בו אם הוא לא מקיים את העונש, אז להגמיש את כללי עבודות השירות זה בידי החוק, זה לא בידינו. אז אם אתה חושב שהוא צריך להיות - - -

אורן גזל-אייל: בסדר, נכון, זו הייתה ההצעה שלכם.

עפרה קלינגר: תראה, אני אגיד לך מה שאני חושבת על בתי המעבר. זה לא פופולרי מה שאני חושבת, אבל אני אגיד בכל זאת. לא הגיוני בעיניי שיש דברים שהם יחסית מתפקדים ואנחנו מחליפים אותם בדברים אחרים שאנחנו לא יודעים כיצד הם יתפקדו. למשל ההוסטלים, שהם קיימים, מתפקדים בצורה יוצאת מן הכלל ואין פה אחד שאמר שהם לא מתפקדים ואנחנו בוחרים לא להשקיע בהוסטלים ולהרחיב אותם ולתת יותר אפשרויות להוסטל, אנחנו בוחרים להקים בתי מעבר שאנחנו לא יודעים איך הם יעבדו.

אסף וסרצוג: למעשה הרחבה של ההוסטלים רק ל - - -

רז נזרי: בתי המעבר הם הרחבה של ההוסטלים והרחבה של השימוש בהוסטלים, כי בתי המעבר הם הוסטלים.

עפרה קלינגר: מעניין, כי מישהו אמר שהם יהיו באחריות שב"ס.

היו"ר השופטת דליה דורנר: רבותיי, זה לא הולך ככה. מי שרוצה לדבר על בתי המעבר, בלעדיי, אני אלך. אני על בתי המעבר לא רוצה לשמוע אף מילה. אמרנו שיהיו חוות דעת ומי שיזמין לזה ותכתבי מה שאת רוצה ואתם, זה לא ילך ככה, מוכרחים להתקדם. אנחנו מדברים על עבודות שירות. את מציעה לבטל בכלל את עבודות השירות, להשאיר אותן כמו שהן? מה ההצעה שלך?

עפרה קלינגר: אני מציעה להשאיר את עבודות השירות כמו שהן.

היו"ר השופטת דליה דורנר: בסדר.

עפרה קלינגר: ואני מציעה שאם הוועדה, שאני מיעוט נרדף בה, רוצה להרחיב את עבודות השירות, שהיא תיתן פתרונות, שהיא תציע לפחות שיהיו פתרונות לבעיות המהותיות שיש גם לעובדי השירות וגם לנו בהפעלה של עבודות השירות.

היו"ר השופטת דליה דורנר: בסדר, הבנו. זה המצב. מה אומרת הפרקליטות?

רז נזרי: הפרקליטות בהקשר לזה - - - אנחנו נשארים בהקשר לזה ואני אשמח גם אם בהקשר הזה, כמו שהתרשמתי קודם, גם כבוד השופטת ואולי גם אחרים יסכימו למה שאמרתי, שאפשר ללכת להרחבה הזאת של זה, אני חושב שזה נכון ומשיג תועלות אחרות שלא אחזור עליהן כרגע, אבל צריך להיות שטר ושוברו בצדו. זאת אומרת זה יפה מאוד להגיד את ההרחבה בלי שנותנים מענה וזה לא כזה מסובך, זאת אומרת הסעיפים האלה - - - להמליץ במקביל - - - בסדר גמור, אז אני אומר, זה לא יהיה עמדה שלהם, עמדה שלנו ועמדה של ועדה, אפשר לומר שעמדת הוועדה, בצד ההמלצה הקיימת של הרחבה לתשעה חודשים, יהיו המלצות שיתקנו את הסעיפים האלה באופן כדי שיאפשר מה שאמרתי קודם, כל הדברים האלה.

היו"ר השופטת דליה דורנר: זה נכון וזה גם הגיוני.

רז נזרי: ואני כן רוצה להעלות משהו שלא אמרתי קודם, הנושא שעכשיו עפרה העלתה ואני שאלתי את ענת תוך כדי, לא יודע אם יש תשובה טובה לזה, למה שכר מינימום אין לעובדי שירות? למה? מה הסיבה לזה?

עפרה קלינגר: כי הרעיון המקורי היה שנותנים לאנשים האלה סוכרייה מתוקה מדבש, שבמקום שהם יתארחו אצלי במתקנים, הם יהיו בחוץ. עכשיו ה - - -

רז נזרי: עפרה, אבל חוץ מהכיף להיות איתך 24 שעות ביממה - - -

עפרה קלינגר: שזה כיף - - -

רז נזרי: אני פעם בשבוע רואה אותך, אני יודע להעריך את הכיף הזה מאוד, האמיני לי. אבל אני מדבר ברצינות, ברור שגם לא רוצים לתת פרס, תעבוד רגיל, אבל עדיין לאסיר בכלא אין הוצאות, הוא חי, הוא אוכל, הוא שותה, והאדם הזה יילך בבוקר לעבודה, עדיין הוא מתלבש, הוא אוכל, לכן שכר מינימום עדיין - - -

עפרה קלינגר: אז אני אומרת לך שלדעתי הרעיון יהיה - - -

רז נזרי: לא, אני רוצה להגיד, שכר מינימום מצד אחד ייתן מענה לחשש שלכם שהיכולת שלהם להתמיד בזה במשך תשעה חודשים, כי אדם יוכל לפרנס פה בצורה מינימלית, מצד אחד, ומצד שני, גם ברמה האוצרית, בתחשיב כלכלי נטו, אני מניח - - -

אורן גזל-אייל: לא, אתה צריך לדבר אליו.

רז נזרי: אני מדבר אליו, אני תיכף אענה לאוצר, אבל מצד שני ברמה הכלכלית של האוצר, נכון שהאוצר מעדיף כלום, זה ברור - - -

אסף וסרצוג: לא, זה לא שהוא מעדיף כלום, אבל אם האדם הזה - - -

רז נזרי: אבל עדיין האדם הזה בכלא עולה יותר מאשר שכר מינימום.

אסף וסרצוג: לא, אבל הוא לא בכלא, הוא בעבודות שירות. אם אתה מוסיף אותו זה תוספת נטו, אבל בכלל רק מהמקום - - -

איציק אברהם: לא, אתה מרחיב את עבודות השירות.

אסף וסרצוג: שנייה, אז קודם כל המסה הקריטית של 2,000 איש שנמצאים היום בעבודות שירות תישאר, לא יהיה לך עוד 2,000, אם כן, זה כנראה מתוקף הרחבת רשת אז לא חסכת מקומות. לכן אנחנו מדברים פה על משהו שהוא תוספת.

רז נזרי: לא יודע, 2,000 זה תשלום של המדינה.

אסף וסרצוג: לא, היום אנחנו מדברים על משהו שהוא תוספת. אם רוצים לקיים על זה דיון צריך ללמוד. אין לי מושג מה ההיסטוריה של עבודות שירות ולמה - - -

עפרה קלינגר: אני אגיד לך, במקור היו בעבודות שירות שתי אופציות וההנחה הייתה שיתחלקו עובדי השירות בין האופציה הזאת לבין האופציה השנייה לפי איזה שהם נתונים של יכולת לעמוד בזה. היה עבודות משק ועבודות - - -

אורן גזל-אייל: בואו נהיה ריאליים ואני לא מאמין ואסף צודק, זה תוספתי במובן הזה שגם אם תגדילי את מספר עובדי השירות בזכות ההצעה ואפילו אם לא תהיה הרחבת רשת, מה שאנחנו לא יכולים להבטיח, שלא תהיה הרחבת רשת. בסופו של דבר האנשים שהיום עובדים

כעובדי שירות אתה נותן עוד כסף שהיום לא ניתן ל-2,000 האלה שכבר בתוך המערכת. לכן זה פשוט לא יעבור אוצרי.

חגית לרנאו: אורן, יש לי הצעה. מה שברור שההמלצה לא יכולה להיות שנמחק את המילה שש במקום 12, כאילו זה ברור שזה צריך להיות תיקון חקיקה ושהוא צריך להתייחס לכל הדברים שפורטו בדוח לגבי הבעייתיות בעבודות שירות ולחפש להם מענים. אפשר לחשוב על מענים, אפשר לחשוב ששכר יהיה רק למי שעבודות השירות שמוטלות עליו הן מעל שישה חודשים ואז אתה מתקן את זה. זה לא בעיה לשבת, אי אפשר לעשות את זה כרגע, לא את התיקונים של החוק הקיים ולא את השאלה של השכר ולא שאלות אחרות, ולכן נראה לי אם ההתכנסות, ואני כן חושבת שיש כאן התכנסות לכיוון שאומר שזה רעיון שצריך לפתח אותו, זה רעיון שצריך לשאוף אליו, כמובן שהוא דורש תיקוני חקיקה והתאמה לתקופה ארוכה יותר. זה יכול היה להיות חלק מההמלצה. ברור שכל מה שנכתוב לא ייגמר - - -

רז נזרי: אני מתחבר לזה, הרי אנחנו לא נגמור פה את זה, המלצות הוועדה הן - - - אחרי זה תהיה החלטת ממשלה שתאמץ את ההמלצות בצורה כזאת או אחרת ואז נצטרך לפרוט לפרוט את האמירה של לתקן את החוק. צריך לשבת עם האוצר, לראות, כמו שחגית אמרה, רק בגזרה מסוימת - - -

אסף וסרצוג: - - - המלצה שהוועדה אומרת 'בואו נבחן את זה באופן חיובי', זה חסר - - -

חגית לרנאו: לא, הוועדה אומרת שהיא חושבת שצריך להאריך את עבודות השירות ל-12 חודשים וכמובן שצריך לעשות - - -

רז נזרי: אנחנו דיברנו על תשעה.

אורן גזל-אייל: בטיטה פה ב-12 משרד המשפטים אמר שהוא מסכים לתשעה, שירות בתי הסוהר לא מסכימים בכלל, חושב שישה - - -

עפרה קלינגר: אבל אם כבר אנחנו יכולים לחשוב על תשעה.

איציק אברהם: המשטרה התנגדה גם לזה.

רז נזרי: אבל אם נתכנס לתשעה, אני מקווה שגם המשטרה תתכנס לתשעה.

אורן גזל-אייל: אז בסוג של פשרה אני מוכן לחיות עם תשעה ולא שנה בשביל לגייס את משרד המשפטים לתמוך בהמלצה. נראה לי מספיק חשוב. אבל, ופה עולה השאלה הנוספת והיא קשורה, מה עם שחרור מוקדם, כי זה היה - - -

לאה קלינר: לא, לא, לא.

רז נזרי: האוצר התייחס לעבודות השירות - - -

אורן גזל-אייל: לא, בשחרור מוקדם התכוונתי לעבודות שירות.

עפרה קלינגר: הוא מדבר על שחרור מוקדם זה עבודות שירות.

לאה קלינר: הבנתי, אז לפני שהנושא הזה מגיע, אני רוצה כל הזמן שאנחנו נזכור כולנו מה הרעיון של עבודות שירות, וכמו שהיום אנחנו מדברים על הרעיון שנעשה פה מין תיקוני חקיקה

וזה בעצם יביא לפתרון העניין, היום בחצי שנה בעצם אנחנו כבר מזמן התרחקנו מהמקור ומהבסיס הראשוני. אני חושבת שהכוונה הייתה שיהיו עבודות שירות לפעם ראשונה, למעידות קטנות, לאנשים נורמטיביים יחסית, והמצב בפועל היום זה שהרצידיביזם מגיע לכמעט 50%, מגיעים עבריינים רציניים, מגיעים כל מיני, שאנחנו צריכים לתת להם סעד ותמיכה לסיים את ה - - . אותו דבר, כשמדברים על תיקוני חקיקה, היום נניח, זה לא מספיק, זה לא יהיה סעד מספיק כדי לקיים וליישם את העניין. היום לכאורה, מבחינה חקיקתית אני יכולה לא לקבל מישוהו אם נשקפת לו סכנה לחייו, אם אני מקבלת חוות דעת ואני מסתמכת, בכל זאת אני באה עם זה לבית המשפט ואני אומרת שנשקפת סכנה, או מכנופיות פשע, או הוא פעיל, הוא ככה, הוא ככה, אין, בתי המשפט, השופטים - - -

רוז נזרי: בסדר, אבל זה בית המשפט. גם הפרקליטות יכולה לבקש מעצר והשופט יחליט שהוא לא רוצה לעצור אותו. אלה כללי המשחק.

לאה קלינר: לא, אני מדברת כמדיניות וכרעיון, שאני חושבת שאולי אולי ב - - -

עפרה קלינגר: אפשר לקבוע בחוק שאי אפשר לעשות עבודות שירות עם מאבטח צמוד? אי אפשר.

לאה קלינר: אני אומרת, אולי בלית בררה, אם רוצים ללכת על הרעיון הזה, אפשר לנסות - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: אפשר להחליף את השופטים, חבר'ה.

לאה קלינר: לא, אפשר לעשות ניסיון של הוראת שעה, נניח, להגביל את העבירות. מי שפעם ראשונה, על תאונת דרכים, מי שפעם ראשונה על מע"מ, דברים כאלה, זה אנחנו רוצים לתת להם - - -

אורן גזל-אייל: לצמצם את עבודות השירות.

לאה קלינר: לא מי שעשה עבירות רכוש בפעם ה-11 יגיע לעבודות שירות. מאוד מאוד לצמצם את זה ככה, כי על החקיקה אני לא מספיק סומכת.

חיים ויסמונסקי: אני רוצה להתייחס. קודם כל יש לזה השלכה תקציבית בלתי מבוטלת על הוספת התדיינויות. אם אנחנו נתחיל עכשיו לקיים דיונים על ועדות שחרורים לעובדי שירות עד תשעה חודשים, אם לא תאמר שזה קיצור נציב אז אתה עכשיו מוסיף התדיינויות.

עפרה קלינגר: - - -

אורן גזל-אייל: למה השתהקת?

עפרה קלינגר: איך הנציב יפעיל את שיקול דעתו? במאסרים של חצי השנה יש לנו בעיה.

חיים ויסמונסקי: אני לא אמרתי שזה צריך להיות, אני רק מסביר - - - יש עכשיו חקיקה שיהיה קיצור נציב עד שנה, את מכירה את זה?

עפרה קלינגר: חשיבה נוראית, כן, אני יודעת. יש כל מיני רעיונות.

אורן גזל-אייל: רגע, תגידי לנו, זה חשוב, למה הנציב לא יכול להפעיל את שיקול דעתו לעובדי שירות של תשעה חודשים ?

עפרה קלינגר: אתה יודע איך מתנהלות עבודות שירות? עבודות שירות מתנהלות במקומות תעסוקה פרטיים שמפקחים שלנו הולכים ומסתכלים שהאיש נמצא במקום, עם כרטיסי נוכחות, עם חוות דעת של המעסיקים. הרוב הגדול של עובדי השירות, כמו שאמרה לאה, אנחנו נושאים אותם על גבינו לסיום עבודות השירות, בין בזה שאנחנו מעבירים אותם את היום על גבם של המעסיקים ובין בזה שאנחנו מעלימים עין ממעידות כאלה ואחרות, והיכולת שלנו לקבל עליהם חוות דעת ולהפעיל מנגנון נורמלי של החלטה מנהלית על קיצור של עבודות שירות, זה לא הגיוני. זה לא מסגרת - - - אתה יודע מה? תחזיר את זה - - -

חיים ויסמונסקי: ולמרות זאת אתה צריך לדעת שבחשיבה שמקיימים על העברה של ועדות השחרורים להנהלת בתי המשפט, יש עכשיו הצעה על השולחן שאומרת שהנציב יוכל לקצר עד שנה בלי קשר לעבודות שירות.

עפרה קלינגר: נו, בטח, כי למה שהם ייקחו את המשימה הזאת אם הם יכולים להחזיר לי חצי? **דוברת:** אין הצעה כזאת, מהרגע שהתברר שהנציב לא מפעיל את סמכותו.

אורן גזל-אייל: השאלה היא, אתם היום עושים הפסקות מנהליות ואתם היום כן כותבים, זאת אומרת אתם כן מעורבים במה שקורה עם עובד השירות - - -

עפרה קלינגר: אנחנו עושים הפסקות מנהליות - - -

אורן גזל-אייל: אתם לא יודעים מה קורה איתנו כל דקה, אבל אתם יודעים בערך מה קורה איתנו - - -

עפרה קלינגר: לא, אנחנו יודעים כשמישהו מפר את המסגרת, זה אנחנו יודעים.

אורן גזל-אייל: אוקיי, גם משהו, משמעותי מאוד. עכשיו, אם יש לכם עוד כלי משמעותי, כלי אכיפתי משמעותי מאוד, כי הוא יידע שהוא תלוי בכך אם הוא יקבל את השליש או לא יקבל את השליש.

עפרה קלינגר: יהיו מטפלים פרטיים גם בעבודות שירות, עזוב אותי. תעזבו אותי, זה לא הגיוני.

דוברת: אבל, אורן, כמה זה קריטי אם אנחנו מתכנסים לתשעה חודשים?

עפרה קלינגר: הנה, בבקשה, יש לך מומחה ל - - -

חיים ויסמונסקי: לגבי ועדת שחרורים, אמרנו הרי שוועדת שחרורים עד לשנה מאסר, הרי דיברנו על זה באריכות עם מנכ"ל רש"א וכו', ואמרנו שהוועדה לא אפקטיבית עד שנה, היא לא מספיקה לאסוף את הניירות וכו', לכן אם זה לא יהיה נציב זאת בעצם - - -

אורן גזל-אייל: אני מקבל את ההמלצה שלך שזה יהיה נציב גם 9 חודשים.

חיים ויסמונסקי: זה לא המלצה. אני מעלה את זה לדיון.

עפרה קלינגר: מה פתאום?

אורן גזל-אייל: רגע, שנייה, אני מבין שאת לא מסכימה, עפרה. אני מבין שאת לא מסכימה איתי, זה בסדר, מותר לך.

עפרה קלינגר: לא, זה נחמד, אחר כך הוא גם ייקח לי את התקנים, אתה יודע. זה הכול הולך ביחד.

היו"ר השופט דליה דורנר: זה לא הולך לשום מקום. בואו נסכם, יש המלצה פה, מה לדעתך צריך לשנות בהמלצה הזאת?

רז נזרי: קודם כל לדבר על תשעה חודשים ולא על 12 חודשים, זה אל"ף. בי"ת, אני מסכים למה שאמרו לגבי חוסר התוחלת והיעילות באפשרות של קיצור שליש בוועדות השחרורים, שזה לא יהיה, - - - גם עבודות שירות. אי אפשר לקצר שליש מעבודות שירות - - -

אורן גזל-אייל: בכלל? גם לא נציב?

רז נזרי: נציב, אני לא מרגיש שאני - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: יש התנגדות של שירות בתי הסוהר, בסדר.

רז נזרי: אני לא מכיר את זה, אז אני לא יודע. לא, כי לא דיברנו על זה, אז אני לא מרגיש מחודד, כי אני מבין שהפרקליטות אומרת שיש את הרעיון הזה והזה ו - - -

חיים ויסמונסקי: יש ישיבה על זה.

אורן גזל-אייל: על מאסר, לא על שום דבר אחר.

חיים ויסמונסקי: אני מספר ומעדכן שבצוות המקביל שעוסק סביב הסיפור של העברת ועדות שחרורים להנהלת בתי המשפט בין היתר עוסקים בשאלה מה יהיה דינן של ועדות שחרורים. יש חשיבה, אני לא רוצה להגיד הצעה, שאומרת, הרי ועדת שחרורים זו פרוצדורה יקרה, הרבה פעמים אסירים במאסרים קצרים פשוט מפספסים את ההזדמנות, כי לא הביאו חוות דעת רלוונטית ואז פשוט הם לא מקבלים את יומם ומתקיימים הרבה דיונים שהם דיוני סרק.

היו"ר השופט דליה דורנר: אז מה הם רוצים?

חיים ויסמונסקי: אז יש חשיבה, לא המלצה, ואני יודע שהשב"ס מתנגד, זה בסדר, יש חשיבה שהנציב, שזה מנגנון הרבה יותר יעיל מבחינה כלכלית, רק כלכלית - - -

היו"ר השופט דליה דורנר: שעד שנה הוא יחליט?

רז נזרי: חיים, בהקשר הזה, קודם כל אני פחות מכיר את הדבר הזה, אבל גם אם אפשר להגיד בהקשר של עד שנה במאסרים הנציב יחליט, אני חושב עדיין, למרות שאתה תגיד שאין לו כלים, עדיין עד שנה יש לו יותר כלים מאשר בעבודות שירות, כי עדיין הוא בבית הכלא בשנה הזאת ובוועדות שירות - - -

חיים ויסמונסקי: יש לי הצעה, כדי לא להיתקע, בסופו של דבר צריך להגיע לאנשים. ייתכן שבכל שאר האלמנטים כדאי להיות יחסית מפורש, דווקא באלמנט הזה אפשר לתת המלצה רכה, כלומר בניגוד לזה שאמרנו קודם שהמלצות רכות זה לא טוב, כי זה על הקרח, אז פה אפשר לכתוב את החלק הזה ש'על זה יש להרחיב את החשיבה'. כלומר אל תכריעו.

אורן גזל-אייל: אם יהיה שחרור מוקדם או לא?

חיים ביסמונסקי: על השאלה של השחרור המוקדם על ידי נציב בלבד.

עפרה קלינגר: מה זאת אומרת? רגע, אבל אתם לא יכולים להחליט שהנציב יחליט מה שהוא לא רוצה להחליט.

אורן גזל-אייל: אנחנו לא מחליטים, אנחנו ממליצים.

עפרה קלינגר: הצלחתי סוף סוף להעביר את ועדת השחרורים לאן שהיא צריכה להיות, אז היא חוזרת אליי בדלת האחורית? תגידו, מה - - -

רז נזרי: עפרה יקרה, אני נוטה להסכים איתך על הפרט, אבל לא על המהות. זאת ועדה ציבורית, היא יכולה להמליץ מה שהיא רוצה. בסוף היא תגיע לממשלה - - -

עפרה קלינגר: תראה, זה שאתה מסכים איתי - - -

רז נזרי: בסדר, זה קורה לפעמים, אבל הוועדה יכולה להחליט מה שהיא רוצה, גם אם נשתגע במרכאות ו - - -

עפרה קלינגר: מילא היא, אבל הוא?

רז נזרי: השב"ס חושב אחרת, הממשלה אחרי זה תחליט כן לא. אני לא מרגיש עדיין בטוח מספיק להגיד את העמדה הזו של הנציב, אבל עדיין, אם הוועדה רוצה להגיד שהיא כן רוצה לשקול את זה, היא יכולה להגיד והממשלה תחליט אם כן בהמשך הדרך.

אורן גזל-אייל: רז, אני חושב שרק הארכה לתשעה חודשים בלי אפשרות לקיצור, ואני מסכים עם חיים שקיצור יהיה רק על ידי נציב, סליחה, עפרה, אל תתעצבני עליי, אני מצטער - - -

עפרה קלינגר: אני לא מתעצבנת עליך, אני חושבת שבכלל אולי הנציב - - -

אורן גזל-אייל: עפרה, שנייה, אני יודע, את מתנגדת לזה. אם תהיה רק הארכה בלי אפשרות של קיצור זו הצעה רעה, אני מעדיף את המצב הנוכחי. הסיבה נורא פשוטה, הארכה לתשעה חודשים לדעתי תתבטא בעיקר בהארכת עבודות השירות לתשעה חודשים ולא לצמצום המאסרים, ואז לא השגנו כלום. עכשיו אולי השגנו, לדעת עפרה, שחושבת שהיא צריכה יותר אסירים, אבל - - -

חיים ביסמונסקי: אבל לא היית מוציא המלצה כזאת אם היית גם חושב על זה, זה מנוגד לכל מה שאנחנו עושים פה.

אורן גזל-אייל: מה זאת אומרת?

חיים ביסמונסקי: אתה אומר 'יש לי חשש', זה לא יכול להיות שאתה חושב באמת שזה מה שיקרה, אתה לא היית מוציא את זה תחת ידך.

אורן גזל-אייל: לא, למה? אמרנו שיש פה מנגנון שמצמצם את זה. זאת אומרת אם אתה מרחיב את זה לשנה או לתשעה חודשים, לא חשוב, ומאפשר שחרור מוקדם, אתה מאזן את החשש הזה.

עפרה קלינגר: אבל אין מנגנון.

יו"ר השופטת דליה דורנר: שמענו אותך, בסדר. עכשיו מישו אחר מדבר.

אורן גזל-אייל: אם זה יהיה המנגנון, אז אתה מאזן את החשש שרק תאריך פה את עבודות השירות, כי במובן מסוים תאריך ובמובן מסוים תצמצם, כי אין לך את השחרור המוקדם ובסופו של דבר זה נראה לי עשוי להשיג את המטרה של צמצום המאסרים והמרתם בעונשים בקהילה. אם לא נעשה את זה, אני אישית מעדיף בלי כלום, זאת אומרת להשאיר את השישה חודשים כי לדעתי התוצאה הסופית תהיה יותר גרועה.

ענת אסיף-גיל: אני מרגישה לא נוח עם המלצה שאומרת שבגלל שאנחנו חוששים מהרחבת הרשת ומהארכת המאסרים אנחנו משתמשים בטריק של השחרור המוקדם. השחרור המוקדם, כבודו במקומו מונח, יש לו רציונלים, יש לו שיקולים, הוא בשיקול דעת, לבוא ולהגיד שאנחנו עושים איזה מין איזון כזה בשביל לחזור לאיזה שהוא מספר, זה מרגיש קצת - - -

חגית לרנאו: אבל, ענת, את מתעלמת מהמהלך שהיה כאן, כאילו את מסתכלת על הנקודה הזאת. בהתחלה אמרנו שנרחיב את עבודות השירות ואז שב"ס מאוד התנגדו אז אמרנו, אוקיי, אז אולי נחשוב על שיקום בקהילה או מאסר בקהילה ואז חזרנו לעבודות שירות והיה כאן דיון על החשש של הרחבת הרשת, אז נאמר שאם זה לא יהיה לתשעה חודשים אלא זה יהיה לשנה, זה כשלעצמו איכשהו ימתן את החשש כי אפשר לראות את בית המשפט מוסיף עוד חודשיים-שלושה, אבל שנה זה כאילו כן כנראה ייקח גם אנשים ממאסר. ואז אתם באים ואומרים לא. אז החשש להרחבת הרשת, אני מסכימה עם אורן, הוא חשש אמיתי, אי אפשר לא להסתכל עליו, אז חייבים לחשוב בהמלצה על מנגנונים שימנעו אותו ואז כל ניסיון לבנות מנגנון שימנע אותו אתם מתנגדים אליו ו - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: השאלה היא האם הוספת שלושה חודשים, עם כל הקושי ששמענו, פלוס העובדה שתשעה חודשים זה תשעה חודשים, זה נמשך כבר שנתיים עם כל הקשיים, לא עשינו כלום, השאלה אם אנחנו מצמצמים את הכליאה. אם אנחנו לא מצמצמים את הכליאה אז למה אנחנו צריכים את זה? הרי זו השאלה. אחרת מה צריך? קודם כל עבודות השירות - - -

חיים ויסמונסקי: מישו יכול לתת תשובה ודאית לזה?

היו"ר השופטת דליה דורנר: קודם כל עבודות שירות, זה תלוי איך משתמשים בהן, יש ביקורת בכלא, ממי שאחראי לזה, אני מקבלת אנשים שלא מכירים בזה בכלל. לא יכולה להתווכח איתה, היא יודעת, היא סובלת מזה, אבל אי אפשר להחליף את השופטים. אנחנו, המטרה שלנו זה לתת אמצעים נוספים למערכת המשפט שבסופו של דבר תביא לשימוש מועט יותר בכליאה, כי זה אמצעי יקר ולא אפקטיבי, וגם מרבה עבריינות. הדבר היחיד שכולנו צריכים לחשוב על זה, במצב הקיים, אם כדאי להוסיף את שלושה החודשים האלה. אנחנו דנו בזה המון, ניסינו כל מיני פטנטים, הדבר הזה הוא מסובך, גם חצי שנה זה מסובך, כפי שתיארו, אז מה אנחנו נוסיף את זה? אני לא רואה, הרחבת הרשת זה 100%, זו לא אפשרות, אני אומרת לכם, אני שופטת, זה טבעי. זה טבעי. אני נותנת לו חצי שנה לא מפני שמגיעה לו חצי שנה, כי אני לא יכולה לתת לו יותר. אני אומרת, אני לא רוצה לשלוח אותו לכלא, אבל הוא מנוול והוא לא בסדר והוא גם טעה ואני לא יודעת מה, חצי שנה זה כלום, אני אשלח אותו לכלא אז יורידו לו חודשיים, אז ארבעה, אני אשלח

אותו לעבודות שירות. אני אומרת איך הראש של שופט השלום עובד. אני אוכל לתת תשעה חודשי עבודות שירות למי שנתתי שישה, אוה. זה מה שיקרה. זה לא איזה השערות, ואז לא עשינו, אז אפשר לוותר על זה.

עפרה קלינגר: כן, ואתם יודעים שאלה שמקבלים עבודות שירות מפרים במטרה לחזור, או - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: תשמעו, או שעושים משהו, או שיש רוב, או שיש חוות דעת, אז אפשר לכתוב חוות דעת כפי שחושבים ורוב ומיעוט ושלוש על ישראל. לא צריך פשרות.

אורן גזל-אייל: אני מציע שנחשוב על השינוי של תשעה חודשים עם קיצור נציב. אני יודע שתהיה התנגדות מכמה חברים - - -

עפרה קלינגר: למה שלא נחשוב על תשעה חודשים עם אפשרות ששלושת החודשים האחרונים, למי שמתאים, יהיו במשרד הרווחה במסגרת של"צ ותעזבו את הנציב לנפשו? ואז זה יהיה לכם נורא נחמד, כי זה גם הרעיון המקורי וגם הרעיון הזה ו - - -

אורן גזל-אייל: דווקא היום אנשי משרד הרווחה לא הגיעו.

עפרה קלינגר: לא, מה? הם רצו את זה אצלם, לא?

אורן גזל-אייל: רגע, שנייה, מי יחליט מי מתאים?

עפרה קלינגר: כולם, מי שיחליט השופט שהוא תשעה חודשים, בילד אין זה בהחלטה הזאת שישה אצלי ושלושה אצלו.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אורן, אי אפשר להתפשר, כי במצב הקיים אי אפשר להתפשר. הפשרה היחידה היא לעזוב את העניין כמו שהוא, לעזוב את עבודות השירות, כי על תשעה חודשים, אתה בעצמך אומר שאם אין אפשרות קיצור מוטב המצב הקיים.

אורן גזל-אייל: אבל אני הייתי שמח אם למשרד המשפטים תהיה הזדמנות לגבש עמדה לגבי השאלה של תשעה חודשים עם קיצור, כי הם לא גיבשו עמדה.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אז תגבשו עמדה ותודיעו לנו.

אורן גזל-אייל: אם הם יגידו שהם מתנגדים - - -

רז נזרי: לגבי מה? קיצור נציב?

אורן גזל-אייל: תשעה חודשים עם קיצור נציב. אם העמדה של משרד המשפטים - - -

רז נזרי: גם אם אנחנו נסכים לזה, אני לא רואה שהשב"ס מסכים לזה, אבל זו החלטה שלכם, אם אתם רוצים.

אורן גזל-אייל: אז השאלה עם מה הוועדה יכולה לחיות. אני מבין שבכל מקרה כזה שיהיה שינוי עפרה תכתוב דעת מיעוט, זה ברור לי.

היו"ר השופטת דליה דורנר: דעת מיעוט זה בסדר גמור.

אורן גזל-אייל: אבל אם גם אתם תתנגדו - - -

רז נזרי: אבל למה אתה רואה את הפתרון להרחבת הרשת בקיצור הנציב הזה? הרי אמרה קודם השופטת דורנר ההיפך, אמרה השופטת דורנר, בכלא הוא יוריד לו שליש לשישה חודשים, אם היא תדע שיש לו גם קיצור מזה, אז איך זה פתרון? אם משהו מפריע לשופטת דורנר, זה העניין של הרחבת רשת. אני לא הבנתי איך הקיצור פותר את הבעיה הזו.

אורן גזל-אייל: אני אסביר. נניח שבין האנשים שיקבלו עכשיו תשעה חודשי עבודות שירות 80% או 70% או 60% היו מקבלים קודם עבודות שירות של שישה חודשים ובעצם הארכת להם את עבודות השירות ו-30% או 40% הם כאלה שחסכת מהם כלא. זה תמיד יהיה מיקס של השניים, בין הרחבת רשת לבין אנשים חדשים. לגבי אלה שהארכת להם רק את עבודות השירות, זו הרחבת רשת, אבל אם אתה לרובם תקצר את העונש בשליש, בסופו של דבר הם ירצו את אותו עונש של שישה חודשים כמו שהם ריצו במצב הנוכחי של היום וכל מה שהשגת במצב החדש זה את האפקט התחליפי, זאת אומרת אנשים שהיום נכנסים לכלא הולכים לעבודות שירות. אם אין את הקיצור הזה, אתה משיג שני אפקטים שאני לא יודע מה עוצמתם. אחד מהם זה תחלופה, פחות כליאה, יותר עבודות שירות, והשני זה הרחבת רשת, במקום עבודות שירות של שישה חודשים עבודות שירות של תשעה חודשים, כשאני שבאמת אין לי אינטואיציה חזקה שאומרת שהאפקט הראשון יהיה חזק יותר, אני חושב שעדיף להשאיר את המצב כמו שהוא. זה הניתוח.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אם אני אוסיף לזה את הקושי הרב לבצע את עבודות השירות האלה על חצי שנה וגם אם תכניס את האפשרות להוריד, מנין תביא עובדים?

אורן גזל-אייל: נכון - - -

עפרה קלינגר: ולפי איזה קריטריון יורידו? אתם מתרגזים שאני אומרת, לפי איזה קריטריון אנחנו נוריד?

אורן גזל-אייל: אם הוא לא יבצע עבודות שירות?

עפרה קלינגר: מה זה משנה? הוא אמור לעשות את עבודות השירות האלה בלי הפרות, לבוא כל יום - - - תקשיב, זה העונש, הוא צריך לבוא, לעשות את העבודה וללכת הביתה.

אורן גזל-אייל: אבל הוא לא.

עפרה קלינגר: יש פה איזה תהליך, זה לא שהוא באמצע צריך לשנות מדרכה.

אורן גזל-אייל: עפרה, לפי איזה קריטריון אתם מחליטים על הפסקה מנהלית? גם כן, לפי - - -

עפרה קלינגר: כאשר הוא לא בא לעבודה לפי מה שאמרו לו אני אחליט על הפסקה מנהלית. אז מה, אם הוא בא לעבודה אני אצ'פר אותו? למה? זה העונש שלו, זה מה שהוא קיבל.

היו"ר השופטת דליה דורנר: טוב, אורן, תבדקו, אני מפקפקת בכל העניין הזה, אבל...

חיים ויסמונסקי: אורן, אם הגדרתם שאתם רוצים לסיים היום, אז אני חוזר לפחות שתשקלו מדוע לא לעשות את העניין הזה כהמלצה רכה? כלומר להגיד 'ראוי להאריך את עבודות השירות, יש פה הסכמה, וראוי לשקול מגנון של קיצור, על פניו האפשרויות לוועדת השחרורים, שנראה לי יעיל, והאפשרות השנייה שחרור על ידי נציב. יש לכך השלכות רבות שנסקרו על ידי

נציגי שב"ס, מציעים להמשיך את הדיונים'. כי בסוף אתה תעשה סיבוב של 360 מעלות ותחזור לאותה נקודה.

היו"ר השופט דליה דורנר: אבל אז למה תעשה חודשים, אז כבר תעשה שנה, כהמלצה רכה? בהמלצה רכה אתה יכול - - - תשקלו עד שנה. לשקול.

אורן גזל-אייל: אני - - - משרד המשפטים נטייה לתמוך בהמלצה. אני מודה שהייתי חי הרבה יותר טוב עם שנה בקיצור. אבל בסדר.

עפרה קלינגר: למה שהקיצור לא יהיה של בית משפט, אגב? שיבוא אחרי שנה בפני שופט - - -

אורן גזל-אייל: ועדת שחרורים, בית משפט - - -

עפרה קלינגר: לא, שופט. אותו אחד ששלח אותו, שיראה מה יצא. אולי הם יודעים להפעיל שיקול דעת יותר טוב.

חגית לרנאו: אבל, אורן, הם לא עושים היום קיצורים.

אורן גזל-אייל: למה?

חגית לרנאו: כי ככה. הרעיון שחיים אמר היה נכון, זה עלה בוועדה אצל המנכ"לית של משרד המשפטים ואמרו אולי, כדי לחסוך חלק גדול מהעומס של ועדות שחרורים, נפנה עד שנה לקיצור נציב. כרעיון זה נשמע נפלא, זה חוסך, זה הגיוני, זה מיעל הליכים, ואז התברר שהם לא עושים קיצור נציב ולכן - - -

עפרה קלינגר: מה זאת אומרת הם לא עושים? את יודעת איך נעשה קיצור נציב?

חגית לרנאו: הם לא עושים את זה, את אמרת.

עפרה קלינגר: אתם קצת עושים לנו עוול. אנחנו עושים פרוצדורה של קיצור מאסר על ידי נציב, מה אנחנו שוקלים? אנחנו שוקלים את אותם שיקולים ששוקלת ועדת שחרורים בפוטנציה, אנחנו מנסים. אז רוב אלה שנמצאים תקופה קצרה בבית סוהר עוד לא עשו שום דבר עם עצמם, זה אחד הדברים הראשונים שאמרתי כשהתחלנו רק לדבר, כי הם לא מספיקים. הם עצורים ואחר כך הם נשפטים ובדרך כלל זה בדיעבד ובתקופת המאסר הקצרה הזאת לא קרה כלום. תיאורטית לפי הכללים שאנחנו מכירים הם לא אמורים להשתחרר. בנוסף לזה רובם הגדול, יש להם עוד כל מיני חוכמות של עבירות משמעת בתוך הכלא והם לא הספיקו לצאת לחופשות כך שאנחנו לא יודעים בדיוק איפה אנחנו עומדים בסיפור הזה, אז התוצאה היא שהם לא משתחררים. עכשיו פה לפחות אני יודעת איזה שיקולים יש לוועדת שחרורים ואנחנו יכולים לעשות - - - והם מקבלים את עמדת המשטרה שבדרך כלל היא מאוד אוהבת לשחרר מוקדם, בצדק גם, אז אנחנו מגיעים לתוצאה שהם לא משתחררים. חלקם כן משתחררים, אבל החלק הקטן כן משתחררים והחלק הגדול לא משתחררים.

עכשיו תנסה לדמיין את עובדי השירות, עובדי השירות הם ממילא בקהילה, כל מה שהם צריכים לעשות, במקום לשבת בחסות מתקניי, וכמו שהוא אומר, לראות אותי כל בוקר, כל מה שהם צריכים לעשות זה לקום בבוקר וללכת לעבודה. אם הם הולכים לעבודה כמו שצריך הם מרצים את העונש שלהם והכול בסדר. על מה, בשם אלוהים אני אתן להם שחרור מוקדם?

אורן גזל-אייל: על זה שהם הלכו לעבודה כמו שצריך.

עפרה קלינגר: מה זאת אומרת? אבל זה העונש שלהם.

אורן גזל-אייל: בסדר, אבל הם התנהגו בסדר - - -

עפרה קלינגר: תגיד לי מה לכתוב. מי שבא לעבודה כמו שבית משפט קבע לו, אני אשחרר אותו יותר מוקדם?

חגית לרנאו: התפיסה של שליש כהתנהגות טובה, היא תפיסה ש - - -

עפרה קלינגר: זו לא התנהגות טובה, זה העונש שלו. זו לא התנהגות טובה. אתם שמים על הנציב שיקולים - - - הנציב הוא בן אדם אחד, אתה יודע בכמה שחרורים הוא דן בחודש? אתם מתארים לעצמכם בכלל על מה מדובר פה?

אורן גזל-אייל: אז שיוריד את זה לגונדר.

רז נזרי: מצד שני, אתה יודע, אתה אומר שופט נתן עונש, אז ועדת שחרורים בסדר, זה השופט וזה, עכשיו זה לא הנציב, זה גונדר - - -

עפרה קלינגר: לא, רב כלאי, אני אמנה רב כלאי שיחליט. נו באמת.

היו"ר השופטת דליה דורנר: יש לי הצעה, חיים, תנסח הצעה רכה כפי שאתה מבין אותה, אתה תנסח אותה, תקבל הסכמה של החברים שלך במשרד המשפטים, תעביר את זה לאורן ונראה אם יש בזה טעם. אם לא, נוותר על כל העסק.

אורן גזל-אייל: הוא כרגע סיים דוקטורט, יש לו זמן פנוי...

היו"ר השופטת דליה דורנר: לא, אני מדברת ברצינות. ההצעה הזאת מוצאת חן בעיניי, אבל צריך לעשות - - - כשאתה כותב הצעה רכה, אז יבדקו אותה. אני מבינה, אז יגידו לא, מספיק תשעה.

חיים ויסמונסקי: אם היא רכה בכל האלמנטים שלה אז היא בעצם חוטאת לזה שאפשר לקרוא לזה מסקנה. אם את מעגנת הסכמה לגבי הנושא של התשעה חודשים ואת משאירה את הנושא הזה לבחינה, אז כבר יש לך הצהרה של משרד המשפטים ש - - -

היו"ר השופטת דליה דורנר: טוב, תנסח הצעה. תנסח הצעה כפי שאתם יכולים במשרד המשפטים לקבל אותה.

רז נזרי: למען הסדר הטוב, השופטת דורנר, בהצעה הרכה שאין לי בעיה שהיא תנוסח כפי שביקשת מחיים, אנחנו מדברים גם על, כמו שאמרנו קודם, שהסכמת להבנתי, הסכמתם, על תיקון החוק באופן שיכלול אוכלוסייה מתאימה יותר וכו'.

היו"ר השופטת דליה דורנר: כן, בהחלט.

רז נזרי: זאת אומרת זה חלק מההמלצה.

חגית לרנאו: ואז המעט שהושג בתיקון החוק שהושג בעמל רב, זה מה שיקרה.

אורן גזל-אייל: לא, אבל כעסקת חבילה, חגית.

חגית לרנאו: לא, לי זה נראה מאוד - - -

רז נזרי: חגית, עדיין השופטים יחליטו, חגית. אני רואה את - - - אין לי ספק שזה תנועת מטוטלת, זה משוכות שאני יכול להביא לך - - - וגם מצב כזה שפתאום הממונה עושה מה שהוא רוצה. אבל באופן ענייני, באופן נקי, זה לא ניסוחים שאמורים להגביל - - - אני לא מסכים עם עפרה שהיא רוצה שזה יהיה בית המשפט. בית משפט צריך להחליט, בעיניי, בעולם שלי, אבל מצד שני גם להגיד לגורם המנהלי שרוצה להביא את עמדתו לבית המשפט, 'אתה תגיד רק איקס, וואי, זד, ואסור לך להגיד את זה', כאילו מה? עזבי רגע את האינטרס הסנגוריאלי והאינטרס הפרקליטות, בצורה עניינית. הגורם המדינתי יגיד מה שהוא רוצה, מה שנראה לו רלוונטי לשיקול והשופט יחליט מה שהוא רוצה. ככה נראה לי בעולם נקי וענייני.

אורן גזל-אייל: אל"ף, זה נראה לי נכון, ובי"ת, אם זה בא ביחד - - -

חגית לרנאו: אני מוכרחה להגיד שאם הוועדה רוצה לקיים דיון ולהבין את ההליכים שהיו לפני שנחקק התיקון ואז להביא עמדה לתיקון, אז בסדר. אבל ברמת הידע שיש כאן, לבוא ולהגיד שהתיקון, שבאמת הושג בעמל רב, בכלל לא פשוט, 'אנחנו ממליצים לשנות אותו' וזה, זה בעיניי לא רציני. אני לא, אם אתם רוצים שאני אצטרף ל - - -

ענת אסיף-גיל: גם אם זה לא יהיה ברך? ייבחנו - - -

רז נזרי: טוב, תראו את ההצעה הרכה שנביא ו - - - אנחנו נביא את ההצעה הרכה שחיים ינסח ונעביר את זה בין כולם, חגית ואחרים, וצריך להתקדם.

אורן גזל-אייל: בסדר. אז אנחנו לא סיכמנו שלא תהיה עוד ישיבה, אבל אנחנו נקבל את ה - - -

חגית לרנאו: יש לך המלצה רכה שלא תהיה ישיבה.

אורן גזל-אייל: לא, אנחנו נקבל את המסמך מחיים, נעביר אותו ובהתאם לתוכן נחליט אם לעשות ישיבה, על הנושא הזה, לא על כל יתר - - -

חגית לרנאו: אורן, אבל אתם חייבים מתי שהוא להעביר מסמך כולל.

היו"ר השופטת דליה דורנר: ברור שיהיה מסמך כולל.

אורן גזל-אייל: מצדי את מה שיש עכשיו. אין לי בעיה, בסופו של דבר כל המסמכים שיש כבר הועברו, אין כאן שום דבר חדש פה ואין לי בעיה לשתף את כולם, כמובן.

חנן סידור: בפעם שעברה שלחנו סיכום של כל מה שהיה עד עכשיו.

אורן גזל-אייל: אין בעיה, נעשה את זה עוד פעם, אתם תראו את כל הפרקים, הם עדיין עם טעויות הגהה, אבל כן, אפשר לראות.

היו"ר השופטת דליה דורנר: אפשר כבר עכשיו לראות.

אורן גזל-אייל: כן, זה קיים.

חגית לרנאו: תסלחו לי, אני חייבת, שלחתם את זה במייל, זה כאילו לא קשור להמלצות, אבל הצורה שבה הספרות המקצועית מתוארת בהתחלת הפרק הזה היא בעיניי מטעה, כאילו היא לא נכונה. אז אפשר לדבר על זה, אפשר ל - - - ?

אורן גזל-אייל: כיוון שרוצים לכתוב את הכול מחדש עכשיו, אז תתקני גם את זה. אני העברתי לך תשובה במייל.

חגית לרנאו: לא ראיתי, אני אחפש, אבל זה פשוט לא מתאר נכון את ה - - - ככה, להבנתי.

אורן גזל-אייל: בסדר, אבל על זה נגיע להסכמה, אני חושב.

היו"ר השופטת דליה דורנר: רבותי, אני מקווה שנסתדר בכתב. אם יהיה רוב - - -

רז נזרי: את אומרת לנו שלום, נקווה שלא להתראות.

היו"ר השופטת דליה דורנר: כן.

רז נזרי: בסדר, קיבלנו.

הישיבה ננעלה